

№ 123 (20636) 2014-рэ илъэс БЭРЭСКЭЖЪЫЙ БЭДЗЭОГЪУМ и 9

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Гумэк Іыгъохэм ядэгъэзыжьын анахь шъхьаІэхэм ащыщ

Украинэм зышъхьэ къизыхыжьхэу Адыгеим къэкощыжьхэрэм зыщыпсэущтхэ чІыпІэхэр кьафэгьотыгьэным епхыгьэ Іофыгьохэм, жьоныгьокІэ мазэм щыІэгьэ псыкъиуным зэрар къызыфихьыгъэхэм ягумэк ыгъохэр зэрэдагъэзыжьыхэрэм, мы уахътэм бжыхьэсэ лэжьыгъэм иlухыжьын къалэхэм ыкlи районхэм зэращыкорэм афэгьэхынгьэ юфыгьохэм защытегущыlэгьэхэ зэхэсыгьоу щыlагьэр зэрищагь AP-м и Премьер-министрэу Къумпlыл Мурат. Ар селекторнэ зэдэгущыіэгъу шіыкіэм тетэу кіуагъэ, къалэхэм ыкіи районхэм япащэхэр хэлэжьагьэх.

АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Наталья Широковам къызэриІуагъэмкІэ, непэрэ мафэм ехъулІзу Украинэм егъэзыгъэ ІофкІэ къикІыжьхи Адыгеим къэкІуагъэхэм япчъагъэ нэбгырэ 1300м ехъу. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 455-р охътэ гъэнэфагъэкІэ зыщаІыгъыхэрэ пунктэу Ростов щыІэм къыращыгъэх. Адыгэ Республикэм зэкlэмкlи ащ фэдэ пункти 4 ит, ахэм нэбгырэ 367-рэ ащаlыгъ. Ащ нэмыкіэу, унагъохэм ащыпсэунхэ алъэкІынэу агъакІох. ТхьамыкІагъо хэфагъэхэм ащыщхэр я ахьыл-благъэхэр зыщыпсэухэрэ Краснодар краим, Керчь псэупіэкіэ кіуагъэх.

Чып къин ифагъэхэр охътэ гъэнэфагъэкІэ зыщаІыгъыхэрэ пунктхэм къулыкъу зэфэшъхьафхэм (кощын ІофхэмкІэ федеральнэ къулыкъур, псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ къулыкъур,

-еалыся дехенный енгеншфо мехфыци гьотырэ Гупчэр, нэмыкІхэри) Іоф ащашІэ, шхын стырхэр аlэкlагъахьэх, ящыкlэгъэ щыгъынхэр арагъэгъотых. Нэбгырэ 238-мэ Іоф ашІэнэу фаехэу Гупчэм зыфагъэзагъ. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 65-мэ ясэнэхьат епхыгьэу Іофшіапіэхэр къафагъотыгъэх, нэбгырэ 19-мэ ІофшІэныр рагъэжьагъ. Украинэм щыщхэр охътэ гъэнэфагъэкІэ зыщаІыгъыхэрэ пунктхэм зэкіэмкіи тонни 5 фэдиз хъурэ гуманитар ІэпыІэгъур къаІэкІэхьагъ. Предприятиехэм ыкІи организациехэм япащэхэу шІушІэ Іофтхьабзэм чанэу къыхэлэжьагъэхэм КъумпІыл Мурат ирэзэныгъэ гущы эхэр апигъохыгъэх.

Нэужым муниципальнэ образованиехэм япащэхэм Украинэм зышъхьэ къизыхыжьхи Адыгеим къэкощыжьхэрэм зыщыпсэущтхэ чІыпІэхэр къазэрафагъотыхэрэм, ІэпыІэгъу зэрафэхъухэрэм акіэупчіагъ Премьер-министрэр.

Непэрэ мафэм ехъуліэу анахь Іофыгьо шъхьаІзу тиІзхэм мы гумэкІыгъор ащыщ ыкІи АР-м и ЛІышъхьэ ащ лъэшэу ынаІэ тет. Арышъ, зэхэмыфыгъэ Іоф горэ къыкъокІымэ, мыщ епхыгъэу лажьэрэ къулыкъухэм псынкізу макъз яжъугъзіун фае, — къыіуагъ КъумпІыл Мурат.

Джаш фэдэу Премьер-министрэм пащэхэм анаІэ тыраригъэдзагъ охътэ гъэнэфагъэкІэ зыщаІыгъыхэрэ пунктхэм ащыlэхэм ыкlи яlахьылхэм адэжь арысхэм ІофшІэпІэ чІыпІэхэр къафэгъотыгъэнхэу. Аш нэмыкІэу пашэм пшъэрылъэу къыгъэнэфагъэхэм ащыщ чІыпІэ къин ифагъэхэр зиунагъо изыгъэсыхэ зышІоигьохэм адэжь ащэнхэу. Непэрэ мафэм ехъулІзу унэгьо 400 фэдизмэ ащ фэдэ Іизын къатыгъ.

ЖъоныгъокІэ мазэм щыІэгъэ псыкъиуным Кощхьэблэ районым икъоджэ псэупІэхэм зэрарышхо арихыгь. Псыхьохэу Лабэ, Щэхъураджэ, Фэдз янэпкъхэм къадэкlыхи псэупlэхэм псыр акІэхьагъэх, унэгъуабэмэ зэрар зэрарихыгъэм нэмыкІэу, социальнэ мэхьанэ зиІэ псэуалъэхэм, гъэсэныгъэм ыкІи культурэм иучреждениехэми иягьэ аригьэкІыгь. ГумэкІыгьохэр зэрэдагьэ-

зыжьырэ шІыкІэм КъумпІыл Мурат кІэупчІагъ.

Зэрарэу цІыфхэм къафихьыгъэм идэгъэзыжьынкІэ Урысые Федерацием ирезервнэ фонд щыщ ахъщэ къафитІупщынэу федеральнэ гупчэм къыгъэгугъагъэх. Зэрарэу къалъытагъэр зэкІэмкІи сомэ миллион 69,5-рэ мэхъу. Ащ нэмыкіэу гьогу зэпырыкіыпіэхэу, автомобиль гъогухэу ыкІи лъэмыджхэу псыкъиуным зэщигъэкъуагъэхэр охътэ кІэкІым къыкІоцІ зэтырагъэпсыхьажьынэу КъумпІыл Мурат къафигьэпытагь.

Нэужым бжыхьэсэ лэжьыгъэхэм яlухыжьын республикэм зэрэщыкорэм Премьер-министрэм зыщигьэгьозагь. АР-м мэкъу-мэщымкІэ иминистрэу Юрий Петровым къызэриlуагъэмкlэ, гектар мин 94,7-рэ къызэлъызыубытырэ бжыхьэсэ лэжьыгъэхэм ыкІи гектар мин 51-м тель рапсыр республикэм щыІуахыжьынэу щыт. Непэрэ мафэм ехъулІзу хьэм иугъоижьын ыкіэм фэкіуагъ, гурытымкІэ зы гектарым телъытагьэу центнер 35,5-рэ къырагъэтыгъ. Коцым иІухыжьыни хъызмэтшІапІэхэр фежьагъэх. Мы мафэхэм яхъуліэу зэкіэмкіи Іуахыжылыр гектар мин 18,6-рэ мэхъу. Лэжьыгъэ бэгъуагъэ къизыхыжьыхэрэр Джэджэ, Кощхьэблэ, Красногвардейскэ ыкІи Шэуджэн районхэр арых.

— Лэжьыгъэм иІухыжьын тыдэмыгуІэмэ, ащ ипхъын кІасэ хъущт. ТехникэмкІэ амал дэгъухэр тиІэхэ хъугъэ, арышъ ар дгъэфедэзэ лэжьыгъэр нахь псынкІэу зэрэІутхыжьыщтым тыпылъын фае, Ащ елъытыгъэщт лэжьыгъэм идэгъугъэ ыкІи чІэнагъэу фэхъущтыр, къыІуагъ КъумпІыл Мурат.

КІАРЭ Фатим.

АР-м тыкьэзыуцухьэрэ дунаим икъэухъумэкІэ, чІнопсым икъэкІуапІэхэмкІэ ыкІи ошІэ-дэмышІэ ІофхэмкІэ и ГъэІорышІапІэ къызэрэщыта уагъэмк іэ, зышъхьэ **КЪ**ЕЗЫХЬЫЖЬЭЖЬЫГЪЭУ къащагъэ а пчъагъэм зэхьокІыныгьэхэр охьтэ кІэкІым къыкІоці фэхъунхэ ыльэкІыщт. Сыда піомэ, беженцэхэм ащыщхэр нэмык субъектэу я ахьылгупсэхэр е янэГуасэхэр зыдэщы і эхэм загьэзэжьэў къыхэкіы, унэгьо имыкьоу къэкІожьыгъэхэм ащыкІэщтыгъэхэри къахэхьажьых.

НахьыпэкІэ къызэрэтІуагьэу, Украинэм къикІыгъэхэр ІэзэпІэзыгъэпсэфыпІэхэу «Анастасия» зыфиІорэм, «Шапсыгьэм», нэжъ-Іужъхэр зыщаІыгъхэ Унэм

икорпусхэм ащыщ ачІагьэтІысхьагъэхэу ащэпсэух. Бэдзэогъум и 3-м нэбгырэ 95-у къащагъэр станицэхэу Ханскэм-

рэ Новосевастопольскэмрэ

ащагъэпсыгъэ пунктхэм ачІагъэтІысхьагьэх. Ахэм социальнэ нымкІэ Гупчэм, нэмыкІ къу-ІэпыІэгъоу ящыкІагъэр республикэм ареты, УФ-м имигра-

лыкъу зэфэшъхьафхэм, чэщи мафи піоми хъунэу, іоф адашіэ. ционнэ къулыкъу и Къутамэ, Ау ахэм ямызакъоу, цІыфэу хыгъ.

республикэм исхэри беженцэхэм ІэпыІэгъу афэхъух. Гущы-Іэм пае, беженцэхэм зыщыпсэунхэ унэ аратыным фэхьазырхэу нэбгырэ 400-м ехъумэ зарагъэтхыгъ. Ащ фэдэ шІоигьоныгьэ зиІэхэм япчъагьэ хэхъо зэпыт. Мыекъуапэ имызакъоу, республикэм инэмык! районхэми къалэхэми псэупІэ къязытынхэр мымакІэу къадэкІыгьэх. Урысые общественнэ организациеу «Урысые Къащ Ілъыжь» зыфиІорэм и Адыгэ шъолъыр къутамэ Украинэм къикІыгъэ беженцэхэм апае къыщызэІуахыгъэ счетым мэфэ зытІущым къыкІоцІ сомэ мин 300-м нэсэу цІыфхэм къызэрэрагъэхьагъэри къаlуагъ.

Ахъщэу счетым къырагъахьэрэм имызакъоу, гъомылапхъэкІи, щыгьынхэмкІи, нэмыкІэу ящыкІагъэхэмкІи Адыгеим исхэр мымакізу адеіэх, зэозэпэуцужьым ыпкъ къикІэу егъэзыгъэкІэ зышъхьэ къезыхьыжьэжьыгъэ ціыфхэм ящыкіэгъэ пстэури икъоу агъотыным республикэ пащэхэми лъэшэу анаІэ тет.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтыр А. Гусевым тыри-

ІэпыІэгъу афэхъу

бэ. Ахэр фабэу къытпэгъокІыгьэх, зэрафэльэкІэу Сарет Іэгу къыфытеощтыгъэх.

Къэгъэзэжь Сарет дэгъоу зигъэхьазырынымкІэ ІофшІэнышхо дашІагъ Адыгэ республикэ сэнэхьат хэгъэхъо институтым иметодистэу Индрыс Розэ, ащ иметодист шъхьаlэу Мамый Мариет, Джыракъые гурыт еджапІэм ипащэу Ситимэ Джансинурэ, мы еджапІэм икІэлэегъаджэу Дэчъэ Мари-

Зэнэкъокъум текІоныгъэ къыщыдихыгь Дагъыстан Республикэм къикІыгъэ кІэлэегъаджэм. Ащ елъытыгъэу джы къыкІэлъы-

Налщык **щызэнэкъокъугъэх**

Ильэсипл хьугьэу Темыр-Кавказ федеральнэ шьольырым льэпкьыбзэхэмк э икІэлэегьэджэ ныбжьыкІэхэм зэнэкьокьу афызэхащэ. ГьэрекІо апэрэу Адыгеир мы зэнэкьокьум хэлэжьагь. Ар кьалэу Грознэм щык уагь. Зэнэкьокьум хэлэжьэгьагь Мыекьуапэ игурыт еджапГэу N 20-м икГэлэегьаджэу Анцокьо Сурэт ыкІи зы льэныкьокІэ анахь дэгьоу къыхагьэщыгьагь.

зичэзыу зэнэкъокъур щыкІуагъ. Ащ хэлэжьагъ Джыракъые гурыт еджапІэм адыгабзэмрэ литературэмрэкІэ икІэлэегъаджэу Къэгъэзэжь Сарет. ЗэкІэмкІи кІэлэегъэджи 9-мэ яІэпэІэсэныгъэ зэнэкъокъум къыщагъэлъэгъуагъ.

Зэнэкъокъур лъэныкъуищэу зэтеутыгъагъэ. А зы мафэм кІэлэегъэджэ ныбжьыкІэхэм мастер-классхэр къатыгъэх, кІэлэегъэджэ сэнэхьатым нэмыкІзу ІзпэІэсэныгьзу ахэльыр къагъэлъэгъуагъ. Зым орэд къыІуагъ, адрэр къэшъуагъ, ящэнэрэр театральнэ гъэуцугъэм хэлэжьагъ. Лъэныкъуищми дэгъоу Сарет закъыщигъэлъэгьуагь. Ящэнэрэ зэнэкъокъумкІэ жюрим хэсхэр Іэпэещэкі ІэшІукІэ, къурамбыйкІэ, адыгэ къуаекІэ ыкІи бахъсымэкІэ ыхьэкІагъэх. Залым чІэсыгъэ

Мэкъуогъум и 27-м Налщык цІыфхэри адыгэ шхыныгъохэм ахэфагьэх. Къэбэртэе-Бэлькъар Республикэм игурыт еджапІэхэм адыгабзэр ащязыгъэхьырэ кІэлэегъаджэу залым чІэсыгъэр

кІощт мыщ фэдэ зэнэкъокъур зыщык ющтыр Дагъыстан ары. (Тикорр.).

Сурэтхэр зэнэкъокъум къыщытырахыгъэх.

Аужырэ ушэтыныр мако

ЕджапІэхэм къачІэкІыхэрэм зэтыгьоу атырэ ушэтынхэм яаужырэ уцугьоу, lахьтедзэу къафагъэнэфагъэр мы мафэхэм макlo. Ахэм ахэлэжьэнэу Зэрэ Урысыеу пштэмэ, нэбгырэ 93-рэ зэрэхьурэр.

убытэрэ ушэтынхэм хэта ахэлэжьэнхэ фитхэр? Ахэр блэкІыгъэ илъэсхэм еджапІэр къэзыухыгъэхэу джы апшъэрэ еджапІэхэм ачІахьэхэ зышІоигъохэр, ІэкІыб къэралыгъохэм къарыкІыжьыгъэхэу ушэтыным иохътэ шъхьаІэ хэмыфагъэхэр е ушэтынхэм ягъом лъэшэу сымэджагьэхэр арых.

Апшъэрэ еджапіэхэм ачіэхьащтхэм ятхылъхэр мы мазэм и 25-м нэс аlахыщтых. laxьтедзэ экзаменхэр бэдзэогъум и 16-м аухы-

Іахьтедзэу уахътэу агъэнэфагъэм къыхи- щтых. Арышъ, зэхэщакІохэм зэралъытэрэмкІэ, тхылъхэр атынхэу игъо ифэщтых.

Бэдзэогъум и 7-м урысыбзэр, химиер, информатикэр, тыгъуасэ хьисапыр, географиер, ІэкІыб къэралыгъуабзэхэр атыгъэх. Неущ обществознаниер, литературэр ыкІи физикэр атыщтых. Бэдзэогъум и 14-м биологиемкІэ ыкІи тарихъымкІэ ушэтынхэр кІощтых. Мы мазэм и 16-р зэкіэ предметхэмкіэ мэфэ тедзэу агъэнэфагъ.

СИХЪУ Гощнагъу.

СОЦИАЛЬНЭ ІОФЫГЪОХЭР

Спартакиадэ афызэхащэ

Ильэсибл хьугьэ мыщ фэдэ Іофтхьабзэу сэкъатныгъэ зиlэ кlэлэцlыкlухэм афызэхащэрэр Адыгеим зыщырек ок Іырэр. Адыгэ Республикэм Іофшіэнымкіэ ыкіи социальнэ хэхьоныгьэмкіэ и Министерствэ ыкІи физическэ культурэмрэ спортымрэкІэ Комитетыр ащ икІэщакІох.

Зипсауныгъэ пыч фэхъугъэ кІэлэцІыкІухэр щыІэныгъэм фэгьэчэфыгьэнхэм, акlyачlэ хэгъэхъогъэным, ялэгъухэм нахь апэблагъэ хъунхэм афытегъэпсыхьагъэх ахэм афэдэ ІофшІагъэхэр.

Бэдзэогъум и 16-м Адыгеим щыкощт республикэ спартакиадэр къэралыгъо программэу «Адыгеим щыпсэухэрэм социальнэ ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэныр» зыфиюу 2014 — 2016-рэ илъэсхэм ательытагъэм игъэцэкІэн къыдыхэлъытагъэу зэхащэ. Мы зичэзыу спартакиадэм илъэси 8-м къыщыублагъэу илъэс 18-м нэс зы-

ныбжь кІэлэцІыкІу 72-рэ хэлэжьэщт, Мыекъуапэ дэт СДЮСШОР-у N 2-м ар щыкющт.

КІэлэцІыкІухэр командэ-командэуи, зырызэуи зэнэкъокъущтых. Адыгэ Республикэм Іофшіэнымкіэ ыкіи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу къызэриІорэмкІэ, спартакиадэм хэлажьэхэрэм зэкіэми шіухьафтынхэр аратыщтых, текІоныгъэ къыдэзыхыхэрэм медальхэр, дипломхэр афагъэшъошэщтых.

ЖАКІЭМЫКЪО

ЗЕКІОНЫР

Къушъхьэхэм зэпэблагъэ ашІыгъэх

Нэбгырэ 84-рэ хъухэу Ставропольем къыращыхи, ныбжык Іэхэр бэмыш Іэу Адыгеим къащэгъагъэх. Къушъхьэм ащэнхэр, зарагъэгъэпсэфыныр ыкІи гьогу мыпсынкіэр зэпарарагьэчыныр ары пшъэрыльэу зэхэщакохэм яагьэр. Ахэр Адыгэ Республикэм спорт зекІонымкІэ и Федерациерэ бзэджэшІэным дихьыхыхэрэ кІэлэцІыкІухэм Іоф адэзышІэрэ ныбжьыкІэ общественнэ организациеу Ставрополь краим и эмрэ я офыш эхэр арыгьэх.

КъэкІуагъэхэр зэкІэ ибагъэх, илъэс 12 — 18 аныбжылгъэр. Бгъуит ури зыфэягъэр ахэр обществэм хэщэжьыгъэнхэм ахы дехтехесее дехфыц шеф къагурыІонэу къушъхьэхэм ахащэнхэшъ, зарагъэушэтыныр ары. Къушъхьэм ухэтэу километрэ пчъагъэ пкlуныр ыкlи ащ чэщхэр къыщипхынхэр псынкагъоп.

Зэрэгугьэгьагьэхэу, кІэлэцІыкіухэм язекіуакіэхэр зыпкъ игъэуцожьыгьэнхэмкІэ реабилитационнэ зекІоным ишІуагьэ къэкІуагъ. Ахэр мэфэ заулэрэ къушъхьэм хэсыгьэх. Апэрэ мафэм километрэ 18 акІуи, чэщым зэрыльыщтхэ палаткэхэр зэдеіэжьхэзэ агьэуцугьэх. Ятіонэрэ мафэм къушъхьэу Фыщт дэкІоягъэх. Ящэнэрэ мафэм Тыгьэмыпс екlурэ льагьом рыкlохэзэ, къушъхьэ лъагэм тет хыкъумэм нэсыгъэх ыкІи ягуапэу ащ зыщагьэпскІыгь. Нэужым къалэу Шъачэ кІуагъэх, Олимпиадэр зыщыкопъэ чыпі вхэр къарапъэлъэгъугъэх, етІанэ ащ икІыхи Ставропольем агъэзэжьыгь.

Адыгеим спортивнэ зекІонымкІэ и Федерацие ипащэу Дмитрий Кузнецовым къызэриІорэмкІэ, Ставропольем иныбжыкІэ общественнэ организацие обществэм димыштэрэ кlэлэцlыкlухэр илъэс къэс чІыпІэ дахэ горэм ещэх. Илъэс заулэкІэ узэкІэІэбэжьмэ, «я 30-рэ къушъхьэ гьогукІэ» заджэхэрэм тетхэу къушъхьэхэр зэпачхи, хым екІолІэгъагъэх.

«Къушъхьэм кlалэхэр щызэдеІэжьынхэ ыкІи щызэфэсакъыжьынхэ фаеу мэхъу. Ахэм адэкІоещтхэми, ящыкІэгъэщт пкъыгъохэр дахьыещтхэми, нэмык ІофхэмкІи зэфэсакъыжьыхэу рагъажьэ. Узэкъотмэ, сыд фэдэрэ Іофыри нахь псынкі эу зэрэбгъэцэкі эщтыр къагурыІуагъэу къысшІошІы», ею Д. Кузнецовым.

Мыщ фэдэ зекІонхэр урысые-америкэ программэу Ставропольер зыхэлажьэрэм къызэрэдильытэу зэхащэх, зэзэгьыныгьэ зэдашІыгьэу Іоф зэдашІэ.

КІалэхэм Америкэм къикІыгьэу нэбгырищ ахэтыгь. Ахэм акІугьэ гьогухэри, къушъхьэм идэкlоени ашlокъиныгъ, ушэтынхэм икъоу атегъэпсыхьэгъагъэхэп. Ау мыхъо-мышІэхэм дахьыхырэ сабыйхэм тикъэралыгъо Іоф зэрэщадашІэрэр зэрагьэшІэнэу фэягьэхэти, къадэхъугъ. Кlалэхэр зэкlэ зэкlугьэх, дэгьоу загьэпсэфыгь, зекіоныр ашіогьэшіэгьоныгь ыкіи альэгьугьэ пстэуми агьэрэзагьэхэу агъэзэжьыгь.

Адыгеим икъушъхьэхэр зэрагъэлъэгъунхэу ыкІи зыщагъэпсэфынэу къэкІорэ цІыфхэр зэкІэ ахэм ащызекІошъунхэм тегьэпсыхьагьэхэп. Ахэри, нэмыкІхэри къушъхьэм хэхьанэм ыпэкіэ къэгъэнэжьэкіо отрядхэм якІолІэнхэшъ, зарагъэтхынэу щыт.

КъэгъэнэжьакІохэм зызыгъэпсэфынэу къакІохэрэм ренэу агу къагъэкІыжьы къушъхьэхэм зэращысакъынхэ фаехэр. Ахэм ахэгьощыхьэхэрэр ыкІи ащыфыкъохэрэр къызэрэхэкІыхэрэр зэкІэми тэшІэ.

Урысые Федерацием ошІэдэмыш е Іммехфо вы отношение по ГъэІорышІапІэ икъутамэу Адыгеим щыІэм ипресс-къулыкъу къызэриІорэмкІэ, цІыфхэм зызыкІарагъэтхын фаер къушъхьэм зыхахьэхэк зыдэщы чыпіэхэр ашіэнхэу ыкіи, ищыкІагъэмэ, псынкІэу ІэпыІэгъу афэхъунхэу ары.

Къушъхьэм хэхьанхэ хъумэ, къыхахырэ гъогум ельытыгьэу, **Аминэт.** ар зыщыщынагьор, зэпычыпІэ

къинэу иІэхэр зыфэдэхэр къафаІотэштых, узэрэзыфэсакъыжьын фэе шІыкІэхэр къараІощтых. Джащ фэдэу мэфэ благьэхэм ом изытет зыфэдэщтым щагъэгъозэщтых, агъэфедэнэу щтых, гумэкІыгьо хафэхэмэ къэгъэнэжьакІохэм макъэ къазэрарагъэ Іущтыр, Іэзэгъу уцхэу аштэщтхэр, нэмыкІхэри афа-Іотэщтых.

Зызыгъэпсэфынэу Адыгеим икъушъхьэхэм ахахьэхэрэр зыщатхыхэрэр чІыпІитІу мэхъух. Зыр: къалэр Мыекъуапэ, урамэу Глухоир, 3, ошіэ-дэмышіэ ІофхэмкІэ Адыгеим ильыхьокІокъэгъэнэжьэкІо куп, телефоныр - 8 (8772) 52-32-01. ЯтІонэрэр: Мыекъопэ район, лъыхъокІокъэгъэнэжьэкІо купэу «Лэгъо-**Накъ**», телефоныр — **8 (928) 462-05-45.** Къэгъэнэжьакlохэм къызэраюрэмкіэ, мы лъэхъаным зыгъэпсэфэкІо куп 14-мэ зарагъэтхыгъ, ахэр нэбгырэ 200 фэдиз мэхъух.

(Тикорр.).

тыбэ хэлъ.

ГъэщымкІэ анахьэу псыфалІэр зы-

гъэмакІэхэра щэхэкІ гъомылапхъэхэу

щхыур, айраныр, ряженкэр арых. Йо-

гуртри дэеп, ау ащ нахь консерван-

дэгъур крупэ зэфэшъхьафмэ ахэ-

шыкыгьэ шхынхэм гьэщыр адыкыгьоу

бгъэфедэзэ пшіымэ ары. Гущыіэм пае,

адыгэ шхынхэм уахаплъэмэ: фыгу,

натрыф, е щэкрупэ, пlастэм щхыуми

е къое ціынэми (макіэу щыугъэу), е

Мэфэреным мэлакІэ умылІэнымкІэ

ලනුදා ලනුදා

Шхыным нэкіыр псынкіэ къыпфишІыни, къыпфигьэкъиныни ылъэкІыщт. Ар тэрэзэу бгъэпсымэ, нэкІым нахьи нахь гухахъо хэпхыщт, угукІи пшъхьэкІи ямызакъоу, пкъышъолымкІи къабзэ ухъущт.

НэкІыр мышхэ (голодание) къодыенэу щытэп. «Нэкlыр сыубытынышъ, мэлакІэ зызгъалІэзэ оды зысшІыщт» піоныр динымкіи псауныгъэмкіи тэрэзэп. УхэІэжьыни ыкІи сэрашэ пшІыни фай. Узщышхэнэу щыт уахътэу диным къыдилъытэрэм ушхэн фае. Адрэмкіэ, «непэ сышхагьэпышъ ыкіи неущи сынэкІыщтышъ, нычэпэ хэшыкІыгъэу ІэшІу-ІушІоу бэ сшхын» піонэуи

щытэп. Шъыпкъэ, НэкІмазэм, адрэ мазэмэ яльытыгъэмэ, шхыныр нахь макІэ шІыгъэн фае, анахьэу гъэмафэм.

Непэ анахьэу КЪЫХЭЗГЪЭЩЫМЭ сшІоигъор НэкІмэзэ мазэм адыгэ шхынхэр нахьыбэу шхыгъэнхэ зэрэфаер ары. Ащ игугъу бэрэ къэсэшІы, джы зынэкіхэрэмкіэ игъо дэдэу сэлъытэ, сыда пІомэ шхыным шІуагьэ къыхьыным ыкІи пкъышъолымкІэ псынкІэ къытщыхъуным пае анахь мэхьанэшхо зиІэр тшхырэм хэлъ пкъыгъохэмрэ тиферментхэмрэ зэкІухэмэ ары. Арэущтэу хъуным пае охътабэ ищыкІагь. Ильэс мин пчъагьэрэ

цІыфхэр чІыпІэу зыщыпсэурэм ыкІи хьакіэ-къуакізу ащ щыізхэм ахэшы-

пыхьэзэ, пшхы хъущтыри, зэрар къыозымыхыщтыщыт. Ахэм къапкъырыкІыгъ хэтэрыкІхэри, щагубзыухэри, былымшІоу, гохьэу зэрэбгъэхьазырыщт

ІэкІагъэхьагъэх. Джаущтэу илъэс мин пчъагъэрэ тэри, адыгэхэм, тичІыгу къыщыкІыхэрэм, былымэу тхъун тлъэкІыхэрэм ялъытыгъэу, тидин ыкІи тицІыф зэхэтыкІэ диштэу ижъыкІэ къыщегъэжьагъэу тІэкІу-тІэкІузэ къыхэтхыгъэу шхын зэфэшъхьафхэу шІогъэшхо зијэхэр тијэх. Ахэр на-

> фае. КъэІогъэн фае, нэкІмэзэ шхын хэхыгъэ щыІэп, шхыныр диным ыкІи уахътэм диштэн фае. НэкІыр гъэмафэм зытефэкІэ,

зынэкІырэмэ анахь

хьыбэу дгъэфедэнхэ

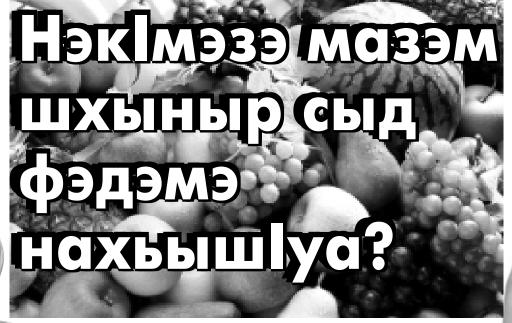
щэташъхьэми дыкІыгьоу. Крупэмэ ахэлъ углеводхэмрэ гъэщым хэлъ белокымрэ («казеин» зыфаlov гъэщым хэлъ белокым шіуагъэу иіэмкіэ шапхъэ зытырахырэ, «эталон» зыфаlорэ белокэу щыт) къарыу нахыыбэу къыуаты, ахэр нэгъу-кlэтlыим сыхьатих-сыхьатий фэдизрэ щэткіух ыкіи глюкозэу,

аминокислотэу къахэкІыхэрэр цІыкІу-цІыкІоу лъым хэхьэх.

Гъэмафэм, анахьэу НэкІмазэм, мэхьанэшхо иІ шхыным икъэбзагъэ ыкІи щымыщхэр, зэрар къыозыхын зылъэкІыщт пкъыгъохэр, микроорганизмэхэм афырикъужьэу хэмылъынхэм. Шхыныр шІыгъэкІэн фае, бэрэ гъэучъы-Іалъэм дэтынэу щытэп. ХэтэрыкІхэр ыкІи пхъэшъхьэ-мышъхьэхэр, анахьэу къэщэфыгъэхэр, чыжьэу къыращыгьэхэр, дэгьоу тхьакІыгъэнхэ фае: псы пыогъэчъ къодыекІэ икъущтэп, удэмышъхьахэу зырызэу, чэрэзми, сэнашъхьэми птхьакІыщт,

апэрапшізу псы стыркіз, етіанэ псы фабэкіэ, тіэкіурэ, сыхьатныкъо горэм псы къэбзэ фабэм хэбгъэлъхэми хъущт.

ЗынэкІыхэрэм зэкІэм сафэлъаІо НэкІмазэр къафэпсынкІэнэу, ялъэІухэр къадэхъунэу.

къин къащыхъурэр псыфалІэр ары. Ар нахь макІэ пшІыным пае:

- пшхыщтэп щыугъэр, гъэжьагъэр, шlolyp;

– макІэ шІыгъэн фае шъоущыгъур бэу зыхэлъ шхынхэр (тортхэр, пирожнэхэр, конфетэхэр), адыгэмэ зэ-

ряшэнэу, шъоур нахьыбэ шІыгъэн фае: шъоум тхъу цІынэрэ дэшхорэ хэлъэу урыхэ-Іэжьми хъущт, сэрашэмкІи дэгъу;

- пхъэшъхьэмышъхьэхэр, хэтэрыкІ зэфэшъхьафхэр нахьыбэ къэс нахьышІу;

шхын пытэр нахь мэкІэн, псынкІэ-псылэр ыкІи шхын шъабэхэр къебэкІынхэ фае: лылэпс зэфэшъхьафхэр кlапхъэ яІэу, джэнчыпс, натрыфыпс, крупэ зэ-

фэшъхьафмэ ахэшІыкІыгъэ пІэстэ шъабэхэр, кІэнкІэр, хэтэрык зэхэлъ гъэпагъэхэр ыкІи нэмыкіхэр, шъхьадж ыгу зэрэрихьэу.

> Непэрэзымафэм унэкІыгъэу утебанэу хэІэжьыгьом бэ

> > пшхы хъуштэп. мэкІэ дэдэн фай, зы Іэбжыбым къемыхъоу, етІанэ сыхьатныкъо горэ зытешІэкІэ, ушхэщт тІэкІу

ПсыкІэ ухэІэжьми хъущт, ау мыхъухэштыр газ зыхэт псы зэфэшъхьафхэр ары. Нахь тэрэзыр нэгъу-кІэтІый ферментмэ нахь дэгьоу Іоф ашІэным ФЭШІ шхынкіз ухэІэжьыныр ары. Мафэ къэс зэблэп-

нахьыбэу.

хъузэ, е пхъэшъхьэ-

мышъхьэкіэ, е гьэщкіэ

ухэІэжьыщт.

Пхъэшъхьэ-мышъхьэхэмкІэ анахь дэгъух чэрэзыр, сэнашъхьэр, абрикосыр, бананыр ыкІи персикыр. Ахэм «глюкоз» ыкІи «фруктоза» зыфаlорэ углеводхэр ахэлъых, лъым псынкІзу хахьэх, глюкозэу шапхъэу лъым хэлъын фаер зэтырагъэуцожьы, ащ шъхьэкуціымкіэ

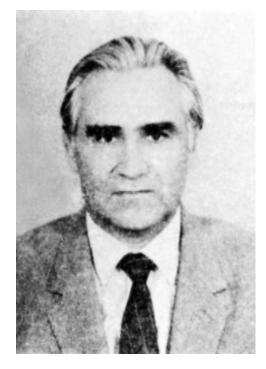
Адыгэ къэралыгъо университетым научнэ-ушэтынхэмкІэ иинститут идиректорэу, биологие шіэныгъэхэмкіэ докторэу, профессорэу ЦЫКІУНЫБЭ Аминэт.

*ೀ*ಶಿಸಿ ಹಿಡಿದಿ ಕ್ರಿಡಿಸಿ ಹಿಡಿದಿ ಕ್ರಿಡಿಸಿ ಹಿಡಿದಿ ಕ್ರಿಡಿಸಿ ಹಿಡಿದ್ದಿ ಕ್ರಿಡಿಸಿ ಹಿಡಿದಿ ಕ್ರಿಡಿಸಿ ಹಿಡಿದಿ ಕ್ರಿಡಿಸಿ ಹಿಡಿದಿ

Бэрэтэрэ Хьамидэ непэ къызыхъугъэ маф 🛚 😂 😂 😂 😂 😂 😂

«Сакъэу сэк\у шъырыт гъогур»

— ыlогьагь Хьамидэ, ар зыщыщыр усэу «Шlу сэльэгьу» зыцlэр, усакlом иапэрэ тхыльэу «Нэфыль» зыфиусыгьэм дэтыр ары. Шlу ыльэгьурэр ихэгьэгу, дахэу, уц кьашхьоу щэрэт, пшэхьо закlэу щыlэныгьэр щымакlэми, ащ пае тын льапlэ сыкlэхьопсырэп, сыд есшlэн сэ, elo ащ, «бгьэрадым» (медаль, орден зыфэпlощтхэр ары), «мыульыйми, гьучlы бзыгь, сэ хэгьэгоу сызыщыщым сыщэlэфэ сыгу етыгь». Шъхьэихыгьэ гупшысэр иапэрэ амалэу Бэрэтэрэ Хьамидэ литературэм къыхэхьагь.

Гупшысэхэм ямэхьанэ къызэјухыгъэнымкіэ, еплъыкіэр зыфэдэщтыр къыхэхыгъэнымкІэ, ижабзэ ибайныгъэкІэ ыкІи шІыкІэ-амалыбэу ащкІэ ыгъэфедэрэмкіэ ыпшъэ укіожьын умылъэкІынэу поэтическэ псалъэм фэІэпэІас Бэрэтэрэ Хьамидэ. Усэм идэхагъэкІэ, изэкіужькіэ ащ пэпшіын плъэкіынэу адыгэ поэзием хэтыр бэп. Джыри фэшъхьаф лъэныкъу: поэтыр лъэшэу гупцlан, гъунэнчъэу зэкlэми цыхьэ афишІыщтыгъ, тхылъеджэм ыпашъхьэ зэкІэ зыкъыщыриІотыкІыщтыгъ, ащ игущыІэхэр сыдигьокІи цІыфыгум ихьалэлыгъэкІэ ыкІи игушІуагъокІэ гъэфэбэгъагъэх. Мары ащ иапэрэ стихотворениехэм ащыщэу «Ощхыр къещхы» зыфиюрэр щысэкіэ къэдгьэльэгьон: зы гущыІи зэзыІон зымылъэкІырэ ныбжьыкІитІоу шІу зэрэлъэгъухэрэр язакъоу унэм исых, шъхьаныгъупчъэм уиплъымэ, ошъур дыхэтэу гъэмэфэ ощхышхо къещхы. Кlалэм рэхьатныгъэр къеукъо: «Ощх къещхы». Мыщ дэжьым уегупшысэмэ, а гущыІэхэр мэхьанэнчъэхэу ары къызэрэпшІошІырэр, пшъашъэми а гущыІэ дэдэхэмкІэ джэуап къетыжьы («шъыпкъэ, къещхы»), армырми нафэба щалъэкІэ къыракІыхы зыфаюрэм фэдэу ощхыр къызэрещхырэр. Хъурэм гур къегъэбырсыры. Сыд шъуlуа арэущтэу зыкlэхъурэр? ЗыкІэхъурэр ныбжьыкІэхэм ачІыпІэкІэ ежь природэр, ощхым зыкъозыушъэфэгъэ дунаир «къэгущыІэхэшъ» ары.

ЯтІонэрэ тхылъым, ащ нэужым — -довти шворческэ гъогу хэпшІыкІэу нахь зыпкъ ащиуцуагъ ыкІи ащыпытагъ, а гьогум ищыІэныгъи щыригъажьи, гражданскэфилософскэ Іофыгьо инхэм афэкІуагь. Философскэ шъыпкъэу щыт усэхэу «Мыжъор гъырэп», «Хэти сешъугъурэп» зыфиюхэу егъэшоээ шуагъэхэм ыкии уахътэм зэхъокІыгъэу афэхъухэрэм, поиролам ыпашъхьа кІуачІау шыриІам ыкІи кІочІаджэу къызэрэхэкІырэм, нэмыкІхэми яхьылІэгьэ гурышэ-гупшысэхэр зыхэтхэр нахь макlэу философичнэх, гущыІэм пае, усэу «Сшынахыыжъ» зыфиюу, заом Іухьи къэзымыгъэзэжьыгъэм фэгъэхьыгъэм егъэпшагъэхэмэ.

Тхыльыкізу къыдигъэкіырэ пэпчъ нафэ хъущтыгъ Іофыгъохэу ыкіи къыізты-хэрэмкіэ поэтыр нахь темыщыныхьзу ыкіи ицыхьэ зытелъыжьзу ылъэ зэрэтеуцощтыгъэр. Ащ игурышэ-гупшысэхэм анахь чіыпіэшхо ащызыубытыщтыгъэхэр шіугъэр, зэфагъэр, псэ зыпыт щыізныгъэр зыхэлъ пстэури ары. Шіулъэгъуныгъэм ехьыліагъзу ытхыгъэхэм зэращытлъэгъурэм фэдзу сыдырэ Іоф ехьыліагъзу ытхыгъэхэми, поэтым ыгу ихыгъзу ыкіи хьалэлэу ащыщыт.

«Хьакlэщ ныкъошlыр» зыхэм поэмэу, адрэхэм стихотворение инэу алъытэ. Ар сюжет зиlэ произведениеу усэкlэ тхыгъэу щыт ыкlи эпическэ творчествэм ишэпхъэ пстэуми адиштэрэ поэмэу лъытэгъэныр ифэшъуаш. Сюжетыр къызэрыкlоу гъэпсыгъэ. Къыщэнышъ, иунагъокlэ щыпсэун ыгу хэлъэу ары Хьарунэ хьакlэщыр ыгъэпсэу зыкlыригъэжьагъэр. Ау заор къежьи, ащ ащагъэу щыфэхыгъэ Хьарунэ а хьакlэщ ныкъошl дэдэм щагъэежьыгъ.

Ипэублэ къыщежьагъэу уегупшысэн хъумэ, поэтым игурышэ-гупшысэрэ ыгу изытет зэрэхъугъэмрэ къызыпкъырыкІыгьэхэр хъугьэ-шІэгьэ тхьамыкІагьор ары — инасып лъымыІэсэу кІэлэ ныбжьыкІэр заом хэкІодагь. А поэтическэ сюжетым ифилософие зыхэлъыр, ары пакІошъ, исоциальнэ ситуациеу лъэшэу зэпэкъудыигъэм изакъоп — мыщ дэжьым поэтыр мысэхэми, лажьэ зимыІэхэми алъыхъурэп, ащ ынаІэ зытыригъэтырэр а ситуациеу зэкІэ цІыфхэм агъэлъэпІэрэ шІуагъэхэр къызыщырамыдзэжьхэрэм «джабгъу нэпкъымрэ сэмэгу нэпкъымрэ» азыфагу токіэ куу щынагьоу иль хъугьэм акъылыгъэ зыхэлъ идеем чІыпІэ зэрэщимыгъотырэр ары нахькіэ.

Ары пакіошъ, зыгъэпсынэу езыгъэжьэгъагъэр фэхи загъэтіылъыжь нэужыми хьакіэщым ишіын аухыжьыгъэп — тихьакіэщхэр зэрэныкъошіыхэу, сыдэу къэхъу-хъужьыми зэкіэми тэ ахърэт дунаим тыкіожьыщт ныіа? ающтыгъэнкіи пшіэщтэп.

О, ціыфыр, уигупшысэ дэкіы пщэсым, ау сыда дэхагьэр джырэ нэс гу пстэуми арыплъхьан зыкіэмыльэкіыгьэр? Хьарунэ ихьакіэм фэдэу, дунаир икъу шъыпкъэу гъэпсыгьэп, ар зэрэныкъошізу къэнэжьы, ащ щыпсэурэ ціыфми джыри бэ ищыкіагьэр зэрифэшъуашэм тетэу щыіз хъуным пае. Гумэкіыгъошхом хэтэу, ыгу еіэжьэу поэтыр къэупчіз:

Сыдигъо зым зы цІыфыр фимыубэу,

Зы тыгъэр язэфэдэу чым щыхъун? Зэпстэуми зы гушіуагъор янасыпэv

Дунаир ащ кюгушюу сэ слъэгъун? Дунаир ин дэд, ар къыгурыlуагъ поэтым, анахь мэхьанэшхо зиlэ ыкlи драматическэу щыт шъыпкъагъэу ар ыштагъ. Ащи нахь мымакlэу поэтымкlэ драматическэу щытыр а дунэе ин дэдэм щыпсэурэ цlыфыр зыми ымыуасэу, сэпэцэ цlыкlужъыем фэдэу зэрэщыщытыр, а дунаишхом ыдэжь къикlэу зы гушlуагъо гори, жъалымыгъэм текlонымкlэ амал гори къызэрэlэкlэмыхьэрэр ары.

Тхьамыкlагьо къытехъухьаныр зи- *сэ*, нэшэнэ а дунаим зы ІахькІэ зэрэщыщым елъытыгъэу игупсэ унэ ехьыліагьэу поэтым бэ ытхыгьэр: усэхэм яциклэ пчъэгъабэри, тхылъ шъхьафи («Сикъуаджэ итхыд»). Ахэм къызщатегущыІэрэ къуаджэр — чІынэлъэ псау, дунэе хэгъэушъхьафыкІыгъэу къыщыкіырэ чъыг ціыкіум, чіыгу залэм афырикъужьэу ащ ыгу пэблагъэх ыкІи илъапіэх. Зэманым зэкіэ шыхъушіэгъэ хъугъэ-шlагъэхэм ежьыри, икъуаджэу Къэзэныкъуаий ащаухьагъэп; джы а къуаджэр ІэрышІ хым ылъачІэ хъугъэ. ЗэкІэри зэсэжьыгъэхэ гущыІэхэу прогрессым пае ар ищык агъэу зэрэщытым фэгъэхьыгъэхэми, «къуаджэхэм адэтыгъэ унэхэм анахьи нахьыш/ухэм ачІагъэтІысхьащтых» зыфэпІощт гущы-Іэхэми агъэбылъынхэ алъэкІынэу щытыгъэп къоджэ щыІэкІэ-псэукІэу зэхакъутэрэм ыгу зэрэфэузырэр: «Урамхэм сыкъашІэжьыгъэу ІаплІыкІэ къыспэгъокІыщтыгъэ», «СэшІэ сэ, сикъуадж, угу ицІыкІугъом уадэжь сыкъызэрэкІорэр, — зэкІэми зэдытигугъоу ар орэхъу». Е тштэн стихотворениеу «Сикlай» зыфиlорэр: «lаплl къысащэкlымэ ашІоигьоу уикуамэ пэпчъ зыкъысфещэи», — гукъэкlыжьхэр гугьэузых, гугьугупшысэхэр мыупэбжьэжьых. Джыри зы стихотворение «Чъыгхэр исэупкlыжьых» пшъхьэпэ шъыпкъэу тхыгъэу:

Щисэупкіыжьых чъыгхэр сищагу, Ощыр слъэкіапіэ къеорэм фэд. Сыушъэфырэп, нэпсыр къысшіуакіо,

Ауми еlэшъ, мыпшъэу ощыр къеlэт.

Силэгъу чъыгхэр чІыбгъэм жэхафэх,

ЯщэІу макъэ сыгум къыхэо. Тыдэ къысфекІи ащ фэдэ мафэр, Сыд пай есшІылІи садым сэ зао?

(н. 54-рэ). СадыкІэ ыгъэтІысыным паеп. кІымэфэ лыгъу-лыстым гъэстыныпхъэ фыщэкІэкІэ арэп, чъыгхэм яжьау зихатэ тыридзэрэ гъунэгъу хьацэм ыпкъ къикІыкІэ арэп пхъэшъхьэ-мышъхьэ чъыгхэр зыкІыриупкІыхэрэр — ар зилажьэр ІэрышІ хыр агъэпсынэу зыгу къихьагъэхэр ары нахькІэ. Обзэгъум иеогъу пэпчъ поэтым ыгу егъэузы ыкІи къин регъэлъэгъу, сыда зыпіокіэ ащ илирическэ лыхъужъ риупкнорор садым дэт чъыгхэр арэп. ежь ышъхьэкІэ иблэкІыгьэ уахът, ежь ышъхьэкІэ ылъапс, ежь инэпкъ арых нахькІэ ыкІи ащ къыгурэІо садыр щымыІэжь зэрэхъурэм зэкІэри зэрэдэк Іодыщтыр. Идеологиеу зэрыгьозэн фаем ылъэныкъокІэ дыреплъэкІызэ, соцреалистическэ тхэкіэ-зекіуакіэм дихьыхызэ, фэмыхъукІэ поэтым ыгъэфедэрэ гущыіэ нэпіэхъхэм: «къэкіыщтых джыри сичъыгхэр, джащыгъум нэмыкі орэдхэр къэсіощтых» зыфиіохэрэм поэтым ыгу щышіэрэр агъэбылъын алъэкіырэп ыкіи ащ пае стихотворениер зэриухыжьырэр къызэрэригъэжьэгъэ гущыіэхэр ары: «Сищагу щисэупкіых чъыгхэр».

Адэ дэхагъэр аущтэу, щыбгъэзыен умылъэкіынэу кіодыпэнэу фэухэсыгъэна? Адэ егъэзыгъэ кіуачіэкіэ зэрадэзекіохэрэр, зэхэкъутэныр дэхагъэм нахы нахы кіочіэшхонха? А егъэшіэрэ упчіэу зэшіопхын умылъэкіынэу алъытэрэр Хь. Бэрэтарым ыпашьхьэ бэрэ къеуцо — етіани мыщ дэжьым ащ зызэрэфигъазэрэр гурышэ-гупшысэ «нэкіыхэмкіэ», интеллектуальнэ шіыкіэкіэ философием къытегущыізээ арэп — тэры шъыпкъэм природэм тызэрэфыщытым къыхэхыгъэ щысэ нэрылъэгъухэмкіэ ары нахы:

Мэзым къыкІэнагъэу мэстышъ, мэсты.

Стафэр жьым щэльатэ, зэрельасэ.

Мэшюбзый быбатэм зэкІилыпіэу, Чыпэ гъугъэр гъызэ зыіуелъашъо. Шъофыр іугъо шіуціэм зэлъишгагъ.

Тыгъэр lугъо пщэсым хиубытагъ. lушъхьэр къыристыхэу сэ мэшloжьыр

Сфэмыхъужьэу мары зыlусщагъ. (н. 70-рэ).

Мыщ дэжьым экологием иІофыгъоп поэтыр ащ фэдизэу зыгъэгумэкІырэр, лирическэ гупшысэм а темэри къыхеубытэ нахь мышІэми. МашІор щыІэныгъэм, фабэм якъэкІуапІ, ары ціыфыр щызыгъаіэрэр, ау джащ фэдэуи ащ екіодыліэ. Поэтым ціыф насыпымрэ гушІуагъомрэ ядунай икІэрыкі эу, фэшъхьафэу егъэпсы: ны ныбжыкІэм, ащ фэдэу дунаим тетыр ежьыр закъор ары понэу, дунаим ыгурэ иакъылрэ ыІыгъхэм фэдэу природэм ишъэфышхо къыпкъырыкІыгъэ исабый ыбгъэ кІэлъэу ыІыгъ. НыбжьыкІ ныІэп джыри ар, ау дунаир зэрэгъэпсыгъэм ианахь шъэфышхоу мэхьэнэ ин дэдэ зиІэр — щыІэныгъэм ишъэф — ыушэтынэу ыкІи зэхишІэнэу игъо ифагъ. Тызэсэжьыгъэ пкъыгъохэу мафэ къэс тлъэгъухэрэм, тыкъэзыуцухьэрэ дунаим ихъугъэ-шlагъэхэр джаущтэу ыгъэфедэхэзэ, гур къыІэтынэу, поэзием ифэшъуашэу къытшІошІыхэрэм Хь. Бэрэтарым ежь идунай ахешІыкІы. Природэр хьалэлэу къетагь Хь. Бэрэтарым а амалыр къызэрэхилъхьагъэмкІэ — дэхагьэр ылъэгъущтыгь ыкІи ыкІуачІэкІэ ащ фэбэнэн ылъэкІыщтыгъ. Іужъубэу зэхэлъ дунаир ежь къызэригъэлъэгъон ылъэкІыщт гущыІэр ащ шІущэу къыгъотыгъагъ. Талант шъыпкъэ зыхэлъыр, природэм къыхилъхьэгъэ сэнаущыгъэр зыlэкlэлъыр ары ныlэп усэ плъышъо хэшыкІыгъэхэу сонетыр, сонет Іэрамыр ытхынхэр къызыдэхъугъэр, Хь. Бэрэтарым ыпшъэ укlожьын

щигъэпсыгъэх.
ПІопэн хъумэ, Хь. Бэрэтарым усэ зэхэлъхьаным — народнэ-мэкъэ стихиемрэ джырэ гущы!э пычыгъо-ударнэ усэ зэхэлъхьаным иамалхэмрэ зэгъусэхэу зэригъэфедэщтыгъэхэм гъэхъэгъэ шіущэхэр ригъэшіыгъэх. Гущы!эхэр шъхьафитэу къызэк!элъэк!ох, псынк!эх, ау мэхьанэк!э ушъагъэх, ахэм зэхытагъаш!эх макъэр, шъохэр, интонациехэр ык!и мэхьанэр. Къыхэмыщ фэдэу, шъхьасэу, ымакъэ лъэшэу ымыгъэlоу рык!уагъ сакъэу щы!эныгъэм игъогу.

умылъэкІынэу ахэр адыгэ поэзием

ЩЭШІЭ Щамсэт. Филологие шіэныгъэхэмкіэ доктор.

*त्या*के त्याके त्याके त्याके त्याके त्याके त्याके त्याक द्याक द्याक द्याक द्याक द्याक द्याक द्याक द्याक द्याक द्याक

БЭРЭТЭРЭ Хьамид:

«Зы нэбзыир сфэхъу сэ нэфылъ»

Уахътэр

Уахътэр, уахътэр, о уиощхыцэ, О уиощхыцэ, О уиощхыдзэ мыжъор екъутэ, Къушъхьэм ытхыц!э зэхэоц!ыц!э, Зэпыоуты бгытэмэ пытэр.

Уахътэр, уахътэр уахътэр уитыгъэбзыймэ, Уимэшюбзыймэ псыр рагъэгъулю, Пшэхъочю лъэгоу хыкъумэу зынэ Ибгъэткіукіыгъэр отэлъэгъулю.

Уахътэр, уахътэр, о уилъэшыгъэ Сигъэгубжыгъэу сыбдэгущыlэ: Адэ тэ, ткlуачlэ, мыдэ тилlыгъэ Къытебгъэкlонэу laшэ о yula? ЛІэныгъэр olya? Ау тиlэшlагъэу Гъэшlэрэ нэфыр пфэгъэкlосэна?

Тэ къытлъыкющтмэ, ащ ягушіуагъо, Ащ яшіулъэгъу сыд пфяшіэхэна? Къушъхьэм ышыгоу укъыщышхэнэп, Хыпсэу щыгъучіэм ебгъэгъуліэнэп, Пыгъэм игъашіэ дунэе жъуагъошъ, Піэшіэгъу пстэуми ар ащэлъагъо.

Уахътэр, уахътэр, цІыфым зэриІоу УиІэ къарыур ыІэ къихьагъ. УсшІопсэмахэп сэ, къызгурэІо, Зы пІым игъашІэ уизы сыхьат.

Ауми зэгьашlэ, шъыпкъэр зэгьашlэ, Зы ліым имафэп ціыфым игъашlэр, Зы ліым игъашlэп ціыфхэм ямафэр, — Джары акіуачіэ зыкіэмымахэр!

Уахътэр, уахътэр, тызэныбджэгъумэ, Іэпэубытэу пштэрэр щылыч, Тэ тилъэбэкъумэ о уакъыдэхъумэ Ухэукъощтэп, джар зэхэш Іык I!

∭ Апэрэ шІулъэгъу

Синыбжьык lэгъум сэ сиш lулъэгъум Лъагъо гум фиш lи усигъэш laгъ, Ау сэщ нэмык lым гъатхэм y lyк lи, Гъаш lэм игъогум удытехьагъ.

Ощ нэпэмык ым сэри сы lyк lu, Пчык lэм имаш lo бгъэм къыридзагъ, Ау ныбжьык lэгъум сш lыгъэ гук lэгъур Зымэфэ закъуи сщымыгъупшагъ.

Ащ къысхипъхьагъэу гушю хыягъэр Гъусэу джы сию сэ дэсэгощ, — Хэти кюлэгъум щишю шулъэгъум Ипсышугъэ ерэмыхъожь!

О сихэгъэгу, Нэф къызэрэшъэу ШІуфэс сэламыр къытпэогъохы, Тыкъэбгъэущэу, Макъэ къытэпшъэу, ЦІыфхэм уипсапъэ къызэхэтэхы.

«Опсэу, дунаир, Уашъор, опсэу! Псыхъомэ ячъэ къыкlерэмыч!» — Джар уипщыналъэ сэ къыщысэly, Джар уигущыlэ сэ хэсэшlыкl.

Сэ къызгурэю — гухэльыр дахэшь, Мафэр нэхьойкіэ тфызэіуох, Сэ къызгурэю — уигугъэ льагэшь, Мамыр шіуфэсыр чіыльэм eox!

ЦІыф миным сыригъус

Сэ сигугъэ
Лъэпсэ минэу зысфегощы,
Лъэгъо миным
Сигъогупэ пхырысэщы.
Нэбгрэ минхэм
Афэсэхьы зы шlулъэгъур,
Нэбгрэ минхэм
Ашlоигъом сыкъылъэхъу.
А зэпстэуми гугъэу тиlэр зэтерэфи,
А зы гугъэр гъэшlэ тыгъэу тфэрэ-

Сэ сэшlапэ, ЦІыф миным ихъопсагъо Къыпе lанэп, Къытек lонэп зы щынагъо!

Сэ сигугъэ пъэпсэ минэу зэбгырэчъы, Ау зы пъапсэм, А зы хъярым сфекІолІэжьы, Пъэгъо минмэ сигъогупэ къапхырэкІы, Ау сигъашІэ а зы жъуагъом ШІур фелэжьы.

Чъыгыуджхэр

Чъыгыудж... А мэзым Непэ сырихьак І. ПкІашъэм и Іушъашъэу Хъишъэр къыщысадж. Чъыгыудж. А мэзым Бзыур ипщынау, ПхъэуІу гъучІыпэр Непэ пхъэкІычау, Джэгүр зэхэхьагъи, Ланчъэм сыкъыдешІ, Пхъэшъэбэ нэгуфым НакІэр сэ къысфешІ. Чъыгэе зэлэгъухэм Лъапэр рагъэнагъ, Klaey пшъэшъэ пкъышІом НаІэр тырадзагь. Псыпсэу шъхьэпэ шхъуант Іэр Жьыбгъэм зэрельас, ПкІашьэр зэрипхьэхэу Мыстхъэр льэпэч ас. Псэймэ якъутамэ Іишьэу даІэтай. ПкІашъэмэ аІэгухэр Шъабэу зэнагъэс. Чъыгыудж иджэгүм Фэдэр гъотыгъуай, ГъэхъунэпІэ пчэгум Джэгур щызэфэс. Хъярым зыкІыхэтхэр Уахътэм джы хихьагъ, Мэзыр зыщыгъуазэр Тхыдэм къыхэlукІ: О бжъэдыгъу фэкъолІхэм

Пыгьэу зэрахьагь. Непэ нэс шыхьатэу Уиlэр Чъыгыудж... Чъыгыудж. А мэзым Непэ сырихьак!, Пкlашъэм иlушъашъэу Хъишъэр къыщысадж, Непэ сэ симэзым Чъыгхэри къыщешlэх, Илъэсишъэ уджым Пчэгум сытырещэ...

Шъырытныгъэм исонет жы...

Хышхоу тызы Іусыр нэм фэмыплъ, Лъашъхьэм къедэхаш Іэ ипсыналъэ... Зэрэпсышхоу сштэным сыпымылъ, Сегъэразэ згъотми изы щалъэ.

Гум фикъущтыр пш\зщтэп зыфэдизыр, Зым ш\улъэгъур маш\оу ибгъэрылъ, Зым хегъуатэшъ хъярыр гушю бжизым, Зы нэбзыир гъаш\зм инэфылъ...

Къухьэ инкlэ хышхом укъыщесмэ, Къуашъом сисэу сэри сыкъытехьэ, — Зэрэхышхоу сштэным сыпымылъ!

Хъоо-пщаор оркіэ нахь гунэсмэ, Зы псыіубэм іэшіур сэ къысфехьы, — Зы нэбзыир сфэхъу сэ нэфылъ!

Пчэдыжь нэбзыйхэр сишык Іэпшынэ Іэпэпс ищыгъэу тыгъэм къыреш Іэх, Сш Іузэпычынхэм сыкъигъэщынэу Іапэм нэбзыйхэр сакъэу зэрещэх.

Сипщынэ макъэ къызэхэзыхрэм ГуІэтыпІэшІу фэхъу сшІоигъу: Пчэдыжь нэфылъэу лъагъор хэзыхрэм Пщынэ Іэпэпсыр сэ хэсшІыкІыгъ...

ЦІыфыр, о цІыфыр,
Чэщ пъэпэнэфи,
Гъэтхэпэ псыхъом иоры чэфи,
КІымэфэ мэзым ипхъэшъхьэ джэфи,
ЦІыфыр, о цІыфыр,
ЗэкІэ ощ пай,
ЧІылъэ гушІуагъор о уиунай.

Бзыум ытамэ шъуеу зэкlищми, Чэщым нэутхэу шыкlэр къэщыщми, Гъэшlэн гумэкlыр сэ хэсэшlыкlы, Гъашlэм ымакьэ сыгум къеджыкlы.

Цыфыр, о цыфыр, Гъаш эм идахэр, Тыгъэм игъогоу огум илъагэр, Псы зыгъэ тэш тур, Жьы къэргъо лъап тэр, Цыфыр, о цыфыр, Зэк тэр ощ пай, Чыгум ык туач то уиунай.

Къушъхьэми сяплъышъ, Шъхьащэ къыпфашІы, Жъуагъоми сяджэшъ, УикІо зэхашІэ, Охътэ гъунэнчъэм ипчъэ Іуохы, Гухэлъы чыжьэм гур пэогъохы...

СэшІэ сэ цІыфыр,
Къини уІокІэ,
Мыжъом къыуІэу плъашъхьи къыхэкІы,
Ау зэпыочы,
Къиныр ощэчы,
Хъопсэгъо нэфым, цІыфыр, уеІэты,
Іэпшъэ мыуфэр гугъэм къыуеты.

Нэпкъхэр

Тыдэ зищэйми, зэмык loл laxэу, Псыхьом нэпкъит lyp къыздырещэк lы. Джащ фэдэ къабзэу, гъунэпкъэ лъагэу, Гъаш lэм нэпкъит lyp ренэу пхырэк lы. Лъэмыдж ябдзынти, дунэе нэпкъхэр Зэрипхышъунха лъэмыдж къодыем, Ар яик lыгъоу гъэш lыгъэ лъэпкъхэр Зэхищэшъунха зы лъэгъо хыем? Джыри гъунапкъэр хэмык loк laгъэу Дунэе гъаш lэм бгъуит loy зегощы: Зэм ч lы ныбыджым теу lyбагъэу, Зэм къушъхъэ сэтхэу нэпкъым зехъо-

Зэныбжьхэп нэпкъхэр, зы нэпкъыр зандэшъ, УзыдэпльыекІэ шъхьэр къэуназэ. Зы нэпкъыр занкІэ, адрэм зе Іуант Іэшъ, Псыхьом фэмыхьоу ащ зыдегьазэ. Сэ сызыфаер гъогоу хэсхыгъэм Сырищэл Іэныр нэпкъым илъагэ: Насып зыхэльыр пІальэ пфэхъугьэм *Щымык locэныр* гугъэм идахэ... Зэ нэпкъы тешьоу узыблэкІыгьэр, ПфэІэшІэхыгьэр нахь пщэгьупшэжьы. Ау нэпкъы лъагэу узыдэк ыгъэр, Узыгъэпшъыгъэр гум къыпфенэжьы.

Насып

Сэ сызыфаер

насып пстэуми анахь льапІ, СызыкІэхъопсрэр шІульэгьу пстэуми анахь ІэшІу. СэркІэ насыпыр уаем сыхэтмэ, тыгьэм ифаб, СэркІэ шІульэгьур огъур хэмытмэ, мафэм иошlу. Гъэтхэ къэгъагъэм Бгъэк Іэ сыхэлъмэ сэркІэ насып. Ныбджэгъу сфэхъурэм Шly игухэлъмэ сэркІэ насып. Гъэмэфэ ощхыр КъысІорэбыби сэркІэ насып. Цыхьэ зыфэсшІрэм Серэмыуби сэркІэ насып. Сабый шхы макъэр Къуаджэм дэІукІмэ сэркІэ насып. КІасэм иунэ Пщынэр къиджыкІмэ сэркІэ насып. Губгъом пхъэ ашэр Щэрэмыжьохъури сэркІэ насып. ЦІыфэу щысыгьэр Орэмыохъури сэркІэ насып... Бзыу тэмитІур Зэрэшъхьафитыр сэ синасып. Сэ сигушІуагьор хышхом ишхъуант Іэу ч Іэ зимыlax. Сэ сишІульэгьур пчэдыжь нэфылъым идышъэ бжыб... Сэ сызыфаер насып пстэуми анахь дах!

ПЕНСИЕХЭМКІЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

🕮 ЦІыфхэм Іоф адэшІэгъэныр

пстэуми анахь шъхьа

ХэткІи шьэфэп Урысые Федерацием ПенсиехэмкІэ ифонд пшъэрылъыбэ зэригъэцакІэрэр. Ахэм анахь шыхьа мехение дыфхэм юф адэш эгьэныр. ПенсиехэмкІэ фондым мафэ къэс цІыфыбэмэ зыфагьазэ. Ахэм ащыщых пенсием щыІэхэр ыкІи ащ кІонэу щытхэр, мазэ къэс ахъщэ тынхэр зэратыхэрэр, ны мылъкум ехьылІэгьэ кьэралыгьо сертификат зиІэ ны ныбжыкіэхэр, бухгалтерхэр ыкіи кадрэхэмкіэ специалистхэр. Ары кьэс гухэль гьэнэфагьэ иlэу Пенсиехэмкіэ фондым ичіыпіэ Гъэіорышіапіэ макіо, ар псынкізу, бырсыр къыпымыкізу зэшіохыгьэ хъуным зэкІэри егьэгумэкІы.

ПенсиехэмкІэ фондым и Адыгэ республикэ Къутамэ къызэрыкоу щымыт а пшъэенеахем мынеалыхоІшев quarting ин реты ыкІи аужырэ лъэхъаным а лъэныкъомкІэ шІагьэу щыІэри макІэп. Пстэуми анахь шъхьа цІыфхэм афагьэцэкІэрэ фэІо-фашІэхэм яхьылІэгъэ стандартхэр непэ уахътэм къыгъэуцурэ пшъэрылъхэм ыкІи уигъэрэзэнэу гъэпсыгъэ лъэгапІэхэм алъыІэсэу къэІэтыгьэнхэр. Мыщ дэжьым къыщыхэдгьэщын ПенсиехэмкІэ фондым иреспубликэ Къутамэ ипащэу Къулэ Аскэр-

бый хэушъхьафыкІыгьэу инэплъэгъу ригъэтыхэрэм зэращыщыр цІыфхэм Іоф зэрадашІэрэм идэгьугьэ ренэу хэгьэхъогьэныр.

ПенсиехэмкІэ фондым ыгъэнэфэгьэ шапхъэхэм атегьэпсыкІыгьэу Фондым ичІыпІэ къулыкъу пстэуми цІыфхэм яегьэблэгъапіэхэр къащызэіуахыгъэх. Ахэм ачІагьэуцогьэ видеольыплъэкІо системэхэм ГъэІорышІапіэм ипащэрэ а Іофшіэныр зееІи ша уетпы динетеры аш иІэ гуадзэмрэ ІофшІэныр чІыпІэм зэрэщызэхэщагъэм лъыплъэнхэм ыкІи ищыкІагъэ хъумэ

ифэшъошэ гъэlорышlэкlэ унашъохэр афашІынхэм иамалхэр къаратых.

ЗэкІэми анахь ГъэІорышІэпІэ инэу Мыекъуапэ дэтым электроннэ шыкіэм тетэу чэзыур гъэ Іорыш Іэгъэныр щы зэхэщагъ. Ащ ишІуагьэкІэ цІыфхэр зыгьэгумэкІыхэрэ фэІо-фашІэхэр зэхэушъхьафыкІыгъэхэу ыкІи чэзыухэр кlыхьэу ащызэтемыонхэу агъэпсыгь.

Джащ фэдэу пенсиехэмрэ социальнэ тынхэмрэ зыфэдизхэм яхьылІэ справкэхэр альыгъэІэсыгъэнхэм ылъэныкъокІэ пшъэрылъыбэ зыгъэцэкІэрэ Гупчэмрэ МФЦ-мрэ Адыгэ Республикэм ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ и Министерствэрэ электроннэ шІыкІэм тетэу зэпхыныгъэхэр адагьэпсыгьэх. Ащ фэшІ ПенсиехэмкІэ фондым ичІыпІэ гьэ-ІорышІапІэхэм къэралыгьо ыкІи муниципальнэ къулыкъухэм яупчІэхэу къалъыІэсыхэрэр нахь макІэ хъугъэх. ДокументхэмкІэ зэхъожьыгъэныр электроннэ шІыкІэм тетэу зэшІуахы ПенсиехэмкІэ фондым иреспубликэ

Къутамэ испециалистхэм зэхагьэуцогьэ программэу «Эвклид» зыфиlорэм ишlуагъэкlэ. Тызыхэт илъэсым иапэрэ кІэлъэныкъо зыпштэкІэ, пенсиехэмрэ социальнэ тынхэмрэ зыфэдизхэм ехьылІагъэу МФЦ-м иупчІэ 1327-рэ ыкІи министерствэм иупчІэ 22928-рэ электроннэ шыкіэм тетэу зэшіуахыгь.

ПенсиехэмкІэ фондым ичІыпІэ къулыкъухэм ячэзыухэм цІыфхэр зэрахэтыхэрэ уахътэр гъэкІэкІыгъэн гухэлъым пае зэхащагъэу ушэтын шІыкІэм тетэу агъэфедэ программэ комплексэу «егъэблэгъэным пэшloрыгьэшъэу хэуцогьэныр» зыфи-Іорэр. Мы илъэсым иапэрэ мэзих къыкіоці а шыкіэр нэбгырэ 1631-м къызыфагъэфедагъ.

Республикэм икъэлэ шъхьа-Іэрэ район гупчэхэмрэ апэчыжьэ псэупіэхэм адэсхэм яегьэблэгьэни зэхэщакІзу иІзр рензу нахь дэгьоу гъэпсыгьэ мэхъу. ІофшІэным лъэпсэ пытэ щаубытыгь республикэм щыпсэухэрэм апае мазэ къэс зэхащэрэ видеоегьэблэгъэнхэми. Апэрэ илъэсныкъом къыкІоцІ ПенсиехэмкІэ фондым ичыпіэ къулыкъухэм апае дэкіыгьо егъэблэгъэн 30 зэхащагъ. Ахэм упчІэ 435-м ехъу ащызэхафыгь, псэупІэ 51-м ащыпсэухэрэ нэбгырэ 404-рэ рагъэблэгъагъ.

ПенсиехэмкІэ фондым иреспубликэ Къутамэ ипащэ ежь ышъхьэкІэ зыхэлэжьэрэ дэкІыгьо ыкІи видеоегьэблэгьэнхэр ренэу зэхещэх. Апэрэ илъэсныкъом къыкіоці ащ нэбгыри 125-рэ ригъэблэгъагъ.

Къулэ Аскэрбый икІэщакІоу 2014-рэ илъэсым ащ игуадзэхэм дэкlыгьо егьэблэгьэнхэр зэхащэхэзэ, республикэм ипсэупІи 7-мэ ащыщхэу нэбгырэ 49-м аlукlагьэх. Ащ фэдэ Іофыгьохэм гухэлъэу агъэнафэрэр пенсиехэм яхьылІэгъэ зэхъокІыныгъэхэу хэгъэгум щыкохэрэм агъэнэфэрэ шэпхъакІэхэр цІыф жъугъэхэм алъыгъэІэсыгъэнхэр ыкІи агурыгъэІогъэнхэр ары.

Зигугъу къэтшІыгъэмэ анэмыкі эу щыі эныгъэм дэгъукі э зыкъышызыгъэлъэгъогъэ шІыкІэу ПенсиехэмкІэ фондым игъэІорыегехылые мехешапи мехепаш мазэ къэс зэхащэрэ егъэблэгъэнхэр лъагъэкІуатэх. Тызыхэт илъэсым пыкlыгъэ пlалъэм къыкІоцІ джащ фэдэ егъэблэгъэн 68-у зэхащагъэхэм нэбгырэ 474-рэ ахэлэжьагь. Икlэухым къыщыюгъэн фае цыфхэм юф адэшІэгъэным ылъэныкъокІэ шІыкІэшІоу зыкъэзыгьэлъэгьуагъэхэр тапэкіи зэрэлъагъэкіотэщтхэр ыкіи нэмыкі шіыкіэ дэгъухэр къэгъотыгьэнхэм июфыгьохэр зэрэзэрахьащтхэр.

еминар зэхащэгъагъ

-олелык нешфо мехфыЦ тэу районым ит организациехэм апае бэмышІэу ПенсиехэмкІэ фондым и ГъэІорышІапІэу Теуцожь районым щыІэм семинар щызэхащэгъагъ. ГъэІорышІапІэм персонифицированнэ учетымкІэ купэу щызэхэщагъэм ипащэу Хьаджэбыекъо Светланэ, а купым испециа-

лист-экспертэу Хьабэхъу Сусаннэ, пенсиехэр афэгьэуцугьэнхэр, къафэлъытэжьыгъэнхэр ыкІи

Іотагь 1967-рэ ильэсым къэхъугъэхэмрэ нахь ныбжьыкІэхэмрэ шіокі зимыіэ страхование системэм тегъэпсыкІыгъэу япенсие страхование зэрэгьэпсыгьэ шІыкІэр ыкІи номерэу 426-ФЗ зытет Федеральнэ хэбзэгьэуцугъэм тетэу фэгъэкІотэныгъэ зыхэлъ япенсие фитыныгъэхэр зэрэгъэпсыгъэхэ, япенсиехэр къызэралъытэхэрэ шІыкІэр, «тынхэр зытыхэрэм иунэе кабинет» зыфиlорэ электроннэ сервисым зызэрэхябгъэтхэщт шІыкІэр.

Нахыбэу зытегущы агъэхэм ащыщ темэу 2015-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м къыщыублагьэу пенсиехэр къэлъытэгьэнхэм ишіыкіакізу агъэфедзу аублэщтым фэгъэхьыгъэр. ХагъэунэфыкІыгъ лэжьапкІэм иинагъэ имызакъоу, джы стажым

мэхьанэ ин иІэ зэрэхъущтыр, джащ фэдэу ІофшІэныр лъызыгъэкІуатэ зышІоигъохэм яфитыныгъэхэр къыдэлъытагъэхэ зэрэхъущтыр, илъэс пенсие коэффициентхэм мэхьанэу яІэщтыр, нэмыкІ шэпхъакІэхэр щыІэныгъэм зэрэхэхьащтхэр.

> ПенсиехэмкІэ фондым и Адыгэ республикэ Къутамэ ипресс-къулыкъу.

ЩЫІЭНЫГЪЭМ КЪЫХЭХЫГЪЭ СУРЭТ

Къэлэ паркым пенсионер хэкІотэгъитІу щызэІукІагъ. Мухьаджыр итеплъэкІэ джыри жъышъо теорэп, ынатІэ зы зэлъагъэ иІэп, ынэгушъхьэхэр плъыжьыбзэх, «уепlэскlумэ, лъы къиутхыщт» зыфаюрэм фэдэх. Лы зэкІоцІылъ, лъэпэлъаг. Хьамосэ ащ фэдэп, ынатІэ зэлъагъэу иІэр бэ, ощхышхо къызещхыкІэ псыхьалыгъуанэу хъурэм фэдэу зэхэгьэтхъыгь, ынэгушъхьэ бжыбым фэдиз хъурэп, къогъу ціыкіу, гущыіэр ыжэ къыдатхъырэм фэдэу зэтекъузэгъэ

Зызэюкіэхэм, лъэшэу зэпэгушІотагьэх. Ащ фэдэ зэіукіэгьум бэба зэрыгушыІэхэрэр! Апэ къезыгъэжьэщтыр язэрэмыгъашІэу тІэкІурэ къызэплъ-зэплъыжьхэу щысыгъэх. Ау зэкІэри зэфэдэ пшІошІа, гущыІэрылэм бэрэ зиІэжэшъущтэп ныІа, Мухьаджыр Хьамосэ къеплъи, къыригъэжьагь:

- Сыд, сикъош, уищы ак lэр, уипсауныгъэ изытет, лъэшэу унэгу зэІыгъэхьагъ, зыгорэм уегъэгумэкІын фае, учэфынчъ.
- ТыщыІ, ТхьэмкІэ шыкур, джыри тлъакъохэр зэблэтэхых, ау загъорэ къэуцух, кущэрэхъым таут ищык агьэу зышымыфэкІэ цІыргъ-щыргъ къызэриІорэм фэдэ мэхъух.
- А сикъош, дунаир кІодыжьыгъэу къэбар къэмыІуат. Сыда ащ фэдизэу угу зыгъэкІо-

ятыгъэнхэр зэхэщэгъэнымкІэ ыкІи пенсие фитыныгъэхэм уасэ афэшІыгьэнымкІэ отделым испециалист-экспертэу ЛъэпцІэрышэ Иринэ семинарым къырагъэблэгъагъэхэм апашъхьэ къыщыгущыІагъэх. Ахэм къа-

дыгьэр? УщыІэщтмэ, джы фэдэ мосэ Мухьаджыр къыІуагьэм къыхэкІыгъэп: уфаемэ лажьэ, уфэмыемэ умылажь, укъызэІэбэкІымэ узыфаер зэкІэ щыІ, дунаим къыпщыхьан, къыпшІонэн тетэп.

- Арэу olya, Мухьаджыр?
- Ары адэ.
- Адэ зэ моу илъэс зыбгъупшІыкІэ зэплъэкІыжьи, тищызыгорэ тенагъэ фэдэу ерагъэу Хьамосэ къыриІуагъ.
- Арэп, Хьамос, джыри адрэ дунэежъым ухэтэу очъыя, укъэущыжьыгъэба сэlo? ОшІэха «демократие», «реформа» зыфаlохэрэр, сыд ахэм къытфамыхьыгъэр, къытфамышІагьэр? ЕгьашІэм тигукІае къэтІон тымыльэкізу, тыжэ псы дэгьэхьуагъэм фэдэу, къызэтетхын тыфимытэу тыхэтыгъ. Джы ошІа, Хьамос, пчэдыжьым егъажьи пчыхьэ охъуфэ узыфаер яlу, зыпарэми зи къыуиІощтэп. Угу забгъэрэм узыфаер elyaлl, eзау, ебэн, зыпари къыуающтэп, къыокІолІэжьыщтхэп.
 - Apəy olya?
 - Сэlo.
- Ащыгъум къедэју къыосіощтым, — къыригъэжьагъ Хьа-

дыригъаштэу. — Илъэс 85-у къэзгъэшІагъэм бэмэ сарихьылІагь. Ахэм сыгу рихьыни римыхьыни къахэфагъ. Ау непэрэ «уидемократиерэ» «уиреформэрэ» афэдэ сыlукlагъэп. «Піэ дагьэмэ, пшъхьэ щыфэжь» зыфаІорэм фэд. Хэт сыд къыуиІуагъэкІи зэпІон, зишІуагъэ къыозыгъэкІын щыІэжьэп. Къэ ралыгъошхоу зэкІэ зыщыщынэщтыгьэхэм щынагьуи, губгьэни, гукІэгъуи илъыжьхэп. КъедэІу къыосіощтым. Гъэрекіо бжыхьэ сикlалэу чылэм дэсым дэжь сыкІогьагь «тІэкІурэ сакъыхэсын, къорэлъфхэм сакъыдэджэгун, сэри гъэщ тІэкІу къэсшхын. тучаным къычІэсхырэм сезэщыгь» сlуи. Сыд къэслъэгъугъ пшюшыра? Бын-унэгъо Іужъур зыщыгугъырэ чэмыр чэшым къакъырым чаши. шкіэу къэхъущтыр ыныбэ къырагъэзи, шІуабзыгь. А тхьамыкІагьоу унагьом къехъулІагьэр пчэдыжьым полицием нагъэсыгъ. КъэкІуагъэх. Сыхьат заулэрэ зыгорэхэр атхыгьэх, къакъырыр къаплъыхьагъ. ДэкІыжьынхэ зэхъум кlалэм шъэфэу къыраlуагь: «Зыгорэм гуцафэ фэп-

ЗэгурыІуагъэхэп шІыгъэмэ, къаlо». Джары ты-

гъуакІор къызэраубытыгъэр.

- ОшІа, Хьамос, зэкІэ мы къэпІуагъэр пкІыхьапІ, — лъэшэу къэутхъоплъыгъ Мухьаджыр. ЩыІакІэм удэкІон фае нахь, о зыфэпІогьэ къэбархэм джы ягугъу ашІыжырэп. Жым ахъщэ щыпшІын фае. Ощ фэдэ тхьамыкІэм ар гурыбгъэІоным пае бэ ищыкІагьэр. ЗыфапІорэм фэдэ уахътэ джы щыІэжьэп, бизнесым упылъын, ащ урыщы-Іэн фае нахь, чэмы, мэлы оюкіэ зыми ушююфыщтэп.

— Арэу olya, Мухьаджыр? — нахь лъэшэу къэгубжыгь Хьамосэ. — О къэпІогъэ щыІакІэм фэдэ Алахьым къысерэмыт. Чэщырэ рэхьатэу сэчъые. О сыда уищы ак Іэр: зыгорэ чэщым зызэхэпхыкІэ, угу къыдэкІыщтым фэдэу къытео.

— Ори ущы ара, Хьамос? — нахь лъэшэу къэгубжыгъ Мухьаджыри. — Хьамылыоу чІыгум хэсым уфэд: чІыгур атІы зыхъукІэ ар къызэрэхэзырэм фэдэу щыlакlэм укъыхэзыгъ. Ощ сыфэдэп сэ. Тучан зытіу, бензинигъэхъуапІэу щы, иномаркэ машинэ псынкІэм фэдэу тІу сиІэх. Унэ зэтетэу къалэм тly щысиl, ахэр зыдэт щагур Кремлым ичэу фэдэкІэ метрищ илъэгагьэу къэшІыхьагьэх. Сикъэлапчъэхэр кнопкэм ІэхъуамбэкІэ утеІункІэмэ, ежьежьырэу къыlокlых, lохьажьых. ЯІэгьо-благьо укъихьэми, телевизорымкІэ укъэсэлъэгъу.

Сыохъуапсэрэп уищы ак ІэкІэ, Мухьаджыр, — къыриІуагъ Хьамосэ. — Былымым икъэкІуакіэ фэд икіожьыкіэ. Піитіукіэ къэмылэжьыгъэр хьарам, ахэм псэкІодышхо къахэкІы, федэ пфэхъущтэп. ЕгъэшІэрэ пщыныжьэу ппшъэ дэлъышт

Мухьаджыр машІом фэдэу къызэкІэблагъ, нэ ІаекІэ Хьамосэ къеплъыгъ, етlанэ къэтэджыжьызэ къыријуагъ:

Сыдэу утхьамыкІэ дэда, ори ущыІ, ара?

ГущыІэгъу зэришІыгъэмкІэ кІэгъожьэу Мухьаджыр губжыгьэу къэтэджи къыlукlыжынгь. Хьамосэ Мухьаджыр кІэльыплъэзэ егупшысагъ: «Ары сэlo, былымым ыгъэутэшъуагъэу, зэрифэкІыгьэу щыІэр бэ, гукІэгьуи, шъыпкъагъи яІэжьэп, былымыпсэ хъужьыгьэх».

Джаущтэу Мухьаджыррэ Хьамосэрэ зэгурымы охэу зэгок ыжьыгъэх, ау нэбгыритІуми агу илъыр зы — хэти дэгъоу щыІэ шІоигъу.

ХЪОДЭ Сэфэр.

Хьэлъэкъуай.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм изакон заулэхэу къэралыгъо мылъкум игъэзекіонрэ чіыгум епхыгъэ зэфыщытыкіэхэр гъэтэрэзыгъэнхэмрэ яхьыліагъэхэм зэхъокіыныгъэхэр афэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

> Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ илъэсым мэкъуогъум и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку игъэзекіон ехьыліагъ» зыфиіорэм зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгьо мылъку игъэзекІон ехьылІагь» зыфиlоу 2002-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 3-м аштагъэм мыщ фэдэ зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу:

- 1) а 1-рэ статьям ия 2 5-рэ пунктхэм кlуачlэ ямы і эжьэў пъытэгъэнэў;
- 2) я 2-рэ статьям хэт гущы Іэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо предприятиехэмрэ учреждениехэмрэ» зыфиlохэрэм ачlыпlэкlэ гущыlэхэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиехэмрэ икъэралыгъо учреждениехэмрэ» зыфиlохэрэр тхыгъэнхэу;
 - 3) я 5-рэ статьям:
- а) я 3-рэ Іахьым ия 8-рэ пункт хэт гущы эхэу «Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет а гухэлъхэм апае къыщыдэлъытэгъэ ахъщэм игъунапкъэхэр» зыфиlохэрэм ачlыпlэкlэ» федеральнэ хэбзэгьэуцугьэу шыlэм диштэу» зыфиlохэрэр тхыгьэнхэу;
- б) я 4-рэ Іахьым ия 2-рэ пункт мыщ тетэу тхыгъэнэу:
- «2) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет къэралыгъо мылъкум къыхиубытэрэ псэуалъэхэм ящэн фэгъэхьыгъэ унашъом ипроект федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм диштэу ешlы;»;

4) я 8-рэ статьям хэт гущыІэхэу «Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэ» зыфиюхэрэм ачыпіэкіэ гущыІэхэу «федеральнэ хэбзэгьэуцугьэм» зыфиІохэрэр тхыгъэнхэу:

- 5) я 9-рэ статьям хэт гущыlэхэу «а lофым фэгъэзэгъэ къулыкъум пшъэрылъ зэрафишІырэм тетэу» зыфиюхэрэр хэгъэкыгъэнхэу;
- 6) я 10-рэ статьям иа 1-рэ Іахь мыщ тетэу тхыгъэнэу:
- «1. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку къыхиубытэрэ псэуалъэхэм ящэн фэгъэзагъэр къэралыгъо мылъкум игъэзекІонкІэ къэралыгъо хабзэм игъэцэкlэкlо къулыкъу ары.»;
- 7) я 10¹-рэ статьям ия 4-рэ Іахь хэт гущыІэхэу «зэрэзэхагъэуцорэ шІыкІэр» зыфиІохэрэм ачІыпІэкІэ гущыІэхэу «проектыр зэрэзэхагъэуцорэ шІыкІэр» зыфиlохэрэр тхыгъэнхэу;
- 8) я 11-рэ статьям кlyaчlэ имыlэжьэу лъытэ-
- 9) я 12-рэ статьям ия 3-рэ Іахь кІуачІэ имыІэжьэу
- 10) я 13-рэ статьям ия 3-рэ Іахь кІуачІэ имыІэжьэу лъытэгъэнэу:
 - 11) я 19-рэ статьям:
- а) статьям ціэу иіэм хэт гущыіэу «учреждениер» гущыІэу «гъэпсынымкІэ» зэблэхъугьэнэу;
- б) а 1-рэ Іахьым хэт гущыІэхэу «гъэсэныгъэм ехьылагь» зыфиюхэрэм ачыпыкы гушынэхэу «тэрэзэу

зэхэщэгъэным» зыфиlохэрэр тхыгъэнхэу; гущыlэхэу «Урысые Федерациер» зыфиlохэрэр хэгъэкlыгъэнхэу;

12) я 21-рэ статьям ия 2-рэ Іахь ия 3-рэ пункт хэт гущыlэу «чэзыу-чэзыоу» зыфиlорэр хэгъэкlы-

Я 2-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Чіыгум епхыгъэ зэфыщытыкіэхэр гъэтэрэзыгьэнхэм ехьылlагь» зыфиlорэм ия 10-рэ статья зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «ЧІыгум епхыгъэ зэфыщытык Іэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехьыл Іагъ» зыфиюу 2007-рэ илъэсым мэкъуогъум и 7-м къыдэкІыгъэм мыщ фэдэ зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу:

- 1) статьям ыцІэ хэт гущыІэхэу «Адыгэ Республикэм имылъку» зыфиlохэрэр хэгъэкlыгъэнхэу;
- 2) а 1-рэ Іахьым ия 1-рэ абзац хэт гущы эхэу «Адыгэ Республикэм имылъку» зыфиlохэрэр хэгъэкІыгъэнхэу.
- Я 3-рэ статьяр. Мы Законым кіуачіэ иіэ зыхъу-

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагьэу мы Законым кІуачІэ иІэ мэхъу.

> Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, бэдзэогъум и 2, 2014-рэ илъэс N 307

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «КІэлэцІыкІу ибэхэм ыкІи ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэм зычlэсыщтхэ унэхэр ягъэгъотыгъэнхэм ехьылlагъ» зыфиюрэм ия 2-рэ статья зэхъокіыныгъэ фэшіыгъэным фэгъэхьыгъ

> Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ илъэсым мэкъуогъум и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Кіэлэціыкіу ибэхэм ыкіи ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэм зычіэсыщтхэ унэхэр ягъэгъотыгъэнхэм ехьыліагъ» зыфиюрэм ия 2-рэ статья зэхъокіыныгъэ фэшіыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «КІэлэцІыкІу ибэхэм ыкІи ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэм зычІэсыщтхэ унэхэр ягъэгъотыгъэнхэм ехьылlагъ» зыфиlорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгьэуцугьэ зэхэугьоягьэхэр, 2012, N 12) ия 2-рэ статья мыщ фэдэ зэхъокІыныгъэ фэшІыгъэнэу, къыкІэлъыкІорэ я 31-рэ ыкІи 32-рэ статьяхэр хэгъэхъогъэнхэу:

«31. Мы статьям ия 3-рэ Іахь къыдилъытэрэ

тхылъхэм яшъыпкъагъэ уплъэкІугъэным пае кІэлэцыку ибэхэм ыки ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэм хабзэм къызэрэдилъытэрэм тетэу ялІыкІохэм, джащ фэдэу кІэлэцІыкІу ибэхэу зыныбжь икъугъэхэу ыкІи зиакъыл зиеу щытхэм мэзаем и 1-м къыщегъэжьагъэу мэлылъфэгъум и 1-м нэс Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъу зэхъокІыныгъэхэр къыдэзылъытэхэрэ тхылъхэр ІэкІагъэхьанхэу.

3². Мы статьям ия 3-рэ ыкІи ия 3¹-рэ Іахьхэм къыдалъытэрэ тхылъхэм яшъыпкъагъэ уплъэкlугъэным пае кІэлэцІыкІу ибэхэм ыкІи ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэм хабзэм къызэрэдилъытэрэм тетэу яліыкіохэм, джащ фэдэу кіэлэціыкіу ибэхэу зыныбжь икъугъэхэу ыкІи зиакъыл зиеу щытхэм электроннэ шіыкіэм тетэу ахэр агъэхьын алъэкіыщт.».

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кіуачіэ иіэ зыхъу-

Официальнэу къызыхаутырэм ыуж мэфи 10 зытешіэкіэ мы Законым кіуачіэ иіэ мэхъу.

> Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, бэдзэогъум и 2, 2014-рэ илъэс

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат истатус ехьыліагь» зыфиіорэм зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

> Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ ильэсым мэкьуогьум и 25-м ыштагь

– Хасэм идепутат истатус ехьылІагь» зыфиІорэм зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат истатус ехьылІагь» зыфиІорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгьэуцугьэ зэхэугьоягьэхэр, 2007, N 7; 2008, N 4; 2013, N 7, 12) мы къыкІэльыкІорэ зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэу:

- 1) я 18-рэ статьям иа 1-рэ Іахь мыщ фэдэ къэІуакІэ зиІэ я 9-рэ пунктыкІэр хэгъэхъогъэнэу:
- «9) хэдзакіохэм яльэіу тхыльхэм Іоф зэрадашІэрэр.»;
- 2) я 2-рэ шъхьэм мыщ фэдэ къэlyaкlэ зиlэ я 25¹-рэ статьяр хэгьэхьогьэнэу: «Я 251-рэ статьяр. ХэдзакІохэм яльэІу тхыль-
- 1. Социальнэ ыкІи экономикэ Іофыгъохэу мылъку зищык агъэхэр зэш юхыгъэнхэм фытегъэпсыхьэгъэ Іофтхьабзэхэу общественнэ мэхьанэ зиІэхэр пхырыщыгъэнхэмкіэ зэіукіэхэм, зэхахьэхэм, конфе-

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Зако- ренциехэм хэдзакlохэм къахалъхьэрэ предложе- хэу агъэцэкlэн алъэкlыщтхэр Адыгэ Республикэм <mark>бликэм и Къэралыгъо Совет</mark> ниехэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет и Къэралыгъо Совет — Хасэм еухэсых Алыгэ — Хасэм ыухэсыхэрэр арых хэдзакІохэм янаказкІэ алъытэхэрэр.

- 2. Мы статьям иа 1-рэ Іахь зигугъу къышІырэ предложениехэр депутатым зэхегъэуцох Адыгэ Республикэм исоциальнэ-экономикэ хэхъоныгъэ тегъэпсыхьэгъэ гухэлъхэмрэ пшъэрылъхэмрэ ахэр зэрадиштэхэрэм къыпкъырык ызэ.
- 3. Мы статьям ия 2-рэ Іахь зигугъу къышІырэ предложениехэр депутатым Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм къыхелъхьэх.
- 4. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет Хасэм и Регламент къыдилъытэрэ шІыкІэм тетэу иех ак мехнестинех мехеинажопдэнтин мехфы яспискэ зэхагъэуцо, нэужым етІанэ жъоныгъуакІэм и 1-м бламыгъэкІэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ІэкІагъахьэх щыІэныгъэм ахэр щыбгъэцэкІэнхэ плъэкІыщт-умылъэкІыщтым епхыгъэ зэфэхьысыжьыр ашІыным пае.
- 5. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет икъэкІуапІэхэм къахагъэкІызэ предложениехэм ащыщ-

Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зэфэхьысыжь гъэнэфагъэу къышІыгъэри ащ игъусэн фае.».

- Я 2-рэ статьяр. Положение гъзнэфагъэхэр 2014-рэ илъэсым:
- 1) зэкІэ предложениехэр зэхэубытагьэхэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ІэкІагъахьэх шышъхьэіум и 1-м шіомыкі у зэфэхьысыжьыр ащ къыгъэхьазырыным пае;
- 2) Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет Хасэм чъэпыогъум и 1-м шІомыкІэу хэдзакІохэм янаказхэр еухэсых.

Я 3-рэ статьяр. Мы Законым кіуачіэ иіэ зыхъу-

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законым кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, бэдзэогъум и 2, 2014-рэ илъэс N 311

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ

ІофхэмкІэ, ІэкІыб

къэралхэм ащы-

псэурэ тилъэп-

къэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ

ыкІи къэбар

жъугъэм иамал-

хэмкІэ и Комитет

Адресыр: ур. Кре-

стьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр:

КУЛЬТУРЭМ И ИЛЪЭС МАКІО

Апэрэ Дунэе фестивальзэнэкьокьоу адыгэ пшьашьэм фэгьэхьыгьэр 2013-рэ ильэсым Мыекьуапэ зэрэщык Іуагьэр шІук Іэ тыгу кьэтэгьэк Іыжьы. ШІухьафтын шьхьа Іэр ащ кьыщыдэзыхыгьэ Кукэнэ Бэлэ Москва щызэхащэгьэ я 36-рэ Дунэе кинофестивалым джырэблагьэ хэлэжьагь.

Кукэнэ Бэлэ Москва щэпсэу. Янэ-ятэхэр Мыекъуапэ дэсых. Ятэу Мурат Урысыем инароднэ артист, янэу Саидэ тхакlо, драматург. Унэгъо зэкlужьым щапlугъэ пшъашъэм Адыгэ Республикэм ищытхъу еlэты. Дунэе зэlукlэгъухэм, культурэм епхыгъэ зэхахьэхэм тишэн-хабзэхэр къащегъэлъагъох.

— Кинофестивалыр Москва гъэшіэгьонэу щызэхащагъ, — elo Кукэнэ Бэлэ. — Ціыф ціэрыіохэр щытлъэгъугъэх. Лъэпкъхэм яискусствэ, ятарихъ къызэфаіотэнхэмкіэ ащ фэдэ зэхахьэхэр яшыкіагъэх.

Москва щыкlогъэ кинофестивалым иалырэгъу плъыжь Кукэнэ Бэлэ рыкlуагъ. Адыгэ теплъэ зиlэ шъошэ кlэракlэр ащ щыгъэу пчэгум къызехьэм, lэгу

Адыгэ пшъашъэр къахэщы

фытеуагъэх. Щыгъыныр фэзыгъэхьазырыгъэр сурэтышІ-модельерэу Макерэ Сусан. Пшъашъэм ышъхьэ телъ диадемэр зышІыгъэр лъэпкъ искусствэм щыцІэрыІоу Еутых Ася.

Адыгэ Республикэм ия 22-рэ ильэс ипэгьокізу адыгэ пшьашьэм фэгьэхьыгьэ апэрэ Дунэе фестиваль-зэнэкьокьум изэхэщэн кізщакіо фэхьугьэхэм Кукэнэ Бэлэ афэраз. Ти Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Асльан филармонием щыкіогьэ зэхахьэм хэлажьэзэ дунэе мэхьанэу фестивалым иіэр къыхигьэщыгьагь.

Адыгэхэр хэгьэгу 55-м ехъу-

мэ ащэпсэух, миллион пчъагъ зэрэхъухэрэр. Кукэнэ Бэлэ шlухьафтынэу апэрэ Дунэе фестивалым къыщыфагъэшъошагъэмэ ащыщ «Пшъэшъэ Тхьамат» зыфиlорэр. Бэллэ унагъо ехьэфэ ар иунаеу щытыщт.

Ятіонэрэ Дунэе фестивалыр нахь гъэшіэгьонэу Мыекъуапэ шызэхащэнэу, шіухьафтынэу ашіы- штхэр нахь гъэшіэгьон хъущтхэу тэгугьэ. Пшъашъэхэм зэнэкъокъум зыфагьэхьазырзэ, яшіэныгьэ хагьахьо. Адыгабзэкіэ фестивалыр зэрэкіорэм шіогъэ ин къеты. Тиныдэлъфыбзэ нахьышіоу ныбжьыкіэхэм зэрагъэшіэнымкіэ,

лъэпкъ шэн-хабзэхэр къаухъумэнхэмкІэ ащ фэдэ Дунэе фестивальхэр еджапІэ афэхъунхэу тэлъытэ.

СурэтышІ-модельер цІэрыІоу Вячеслав Зайцевым, дунаим щызэльашІэрэ бзыльфыгьэ анахь дахэмэ ащыщэу Алиса Крыловам, актрисэу Вера Сотниковам ягъусэу Кукэнэ Бэлэ Дунэе кинофестивалым хэлэжьагь, культурэм и Ильэс фэгьэхьыгьэ нэмыкІ зэІукІэгьухэм зафегьэхьазыры.

Сурэтым итхэр: **Кукэнэ Бэл**, **Вера Сотниковар**, **Вячеслав Зайцевыр**, **Алиса Крыловар**.

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьа Гэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-

Телефонхэр:

пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-

гъэр:
Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтын-хэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4046 Индексхэр 52161 52162 Зак. 2523

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахьтэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахьтэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьа Іэр

Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

МэщлІэкъо Саид

Редактор

шъхьа1эм игуадзэр — пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр Хъусен

ТЕАТРЭР

«Сызэрэфаем фэдэу шу сыкъэлъэгъу»

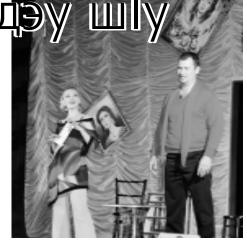
Адыгэ Республикэм и Камернэ музыкальнэ театрэу Хьанэхъу Адамэ ыцІэкІэ щытым комедиеу «Люби меня, как я хочу» зыфиІорэр гьогогьуи 4 къыщагъэльэгъуагъ. ПысыпІэ нэкІ театрэм щыгьотыгъуаеу спектаклэхэр щэкІох.

Габриэль Ару ипьесэ техыгъзу режиссер ныбжьык зу Исуп Тимур спектаклэр ыгъзуцугъ. Мэкъамэр Адыгеим инароднэ артистзу Михаил Арзумановым къыхихыгъ. Оркестрэм пэщэныгъз дызезыхъэрэр Аркадий Хуснияровыр ары.

Спектаклэм узыгъэщхынэу хэпльагъорэр бэ. Арэу щытми, шlульэгъум нахь фэгъэхьыгъэшъ, зэгъэпшэнхэр пшlынхэ фаеу уахътэ къыокlу. Пшъашъэм псэлъыхъохэр

иіэх, ау къахихыщтыр ымышіапэу хэкіыпіэмэ алъэхъу. Ціэ дахэ пшъашъэм фаусыгъ — Лаура. Гум рихьэу зефапэ. Нэплъэгъу закъокіэ къыуиіон ылъэкіыщтыр макіэп. Ролыр Алена Штондэ къешіы.

Псэлъыхъо кlалэхэу тэ тлъытэхэрэм ярольхэр къэзышlыхэрэр: Владислав Верещако, Кlэрэщэ Эдуард, Исуп Тимур, Виктор Марковыр. Пшъашъэм ыгу илъыр зэрагъашlэ ашlоигъоу кlалэхэр

къепсэлъыхъох. Спектаклэр гъэшіэгъон къэзышіырэмэ ащыщ зэкіэ кіалэхэр шъхьаф-шъхьафэу пшъашъэм ыдэжь зэрэкіохэрэр.

Лаурэ пшъэшъэ lyш, псэлъыхъохэм къариlощтыр къегъоты, ay хэукъоуи къыхэкlы.

— Лаура, ор-орэу зыогъэпціэжьы, — къыреlо ролыр къэзышІэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистэу Виктор Марковым.

Ащ ыуж пшъашъэр нахь куоу егупшысэн фаеу чІыпІэ ефэ.

Спектаклэр къызаухым залым чlэсхэр къэтэджыхи, артистхэм, музыкантхэм, режиссерэу Т. Исупым бэрэ lэгу афытеуагъэх. Исуп Тимур артистэу ыкlи режиссерэу спектаклэм хэлажьэ.

Камернэ музыкальнэ театрэу Хьанэхъу Адамэ ыціэкіэ щытым ихудожественнэ пащэу, Урысыемрэ Адыгеимрэ искусствэхэмкіэ

язаслуженнэ ІофышІэшхоу Сулейман Юныс къызэрэтиІуагъэу, шІулъэгъум фэгъэхьыгъэ спектаклэхэр адыгабзэкІэ шІэхэу къагъэлъэгъощтых.

Сурэтым итхэр: **Алена Штон**дэрэ **Кіэрэщэ Эдуардрэ спек**таклэм хэлажьэх.

АТЛЕТИКЭ ОНТЭГЪУР

Батырхэм зыгъэсапІэ афэхъу

Мыекьопэ къэралыгьо технологическэ университетым истудентхэр, кlэлэегьаджэхэр Европэм, дунаим ащыкlорэ спорт зэнэкьокъухэм ахэлажьэх, медальхэр къыдахых.

Нэкіубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЬ Нурбый.

Педагогикэ шІэныгъэхэмкІэ докторэу, профессорэу Виталий Свечкаревым атлетикэ онтэгъум ныбжьыкІэхэр фегъасэх. Пауэрлифтингыр спорт лъэпкъ къежьэгъакІэмэ ахалъытэ. Штангэр зыІэтырэ батырхэр ащ пыщагъэх.

Андрей Лариным дунаим и Кубок икъыдэхын фэгъэхынгъэ зэнэкъокъоу Шъачэ щыкlуагъэм дышъэ медалитlу къыщыдихыгъ. Шъхьэлэхъо Къэплъанрэ Пчыхьэкlэ Аслъанбекрэ Чехием щызэхащэгъэ зэнэкъокъум якъулайныгъэ щауплъэкlугъ. Къ. Шъхьэлахъор килограмм 52-м нэс къэзыщэчырэмэ якуп хэтэу Европэм ыкlи дунаим ярекордхэр ыгъэуцугъэх, Европэм тlогъогогъо ичемпион хъугъэ.

А. Пчыхьакіэм гьогогьуитіо Европэм итыжьын медальхэр къыдихыгьэх. Ащ къызэрэтиіуагьэу,

Джамбэчые щыригъажьи, спортышхом хэщагъэ хъугъэ. Тренерэу Чэмбэхъу Анзор къызэреушъыищтыгъэр щыгъупшэрэп.

Тренер-кіэлэегъаджэу Виталий Свечкаревыр спортсмен ныбжызкіэхэм гукіэ ахэт, ыгъэцэкіэрэ Іофыр шіогъэшіэгъон.

— Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан ректорэу университетым иізу тиспорт псэуалъэхэм хэхьоныгъэ инхэр афэтшіыгъагъэх, — къеіуатэ Виталий Свечкаревым. — Спортым уишъыпкъэу упылъынымкіз амалышіухэр тиіэх. Къуаджэхэм къарыкіырэ кіалэхэу университетым чіахьэхэрэр физкультурэм пыщагъэ мэхъух. Андрей Лариныр, Шъхьэлэхъо Къэплъан, Пчыхьэкіз Аслъанбек, фэшъхьафхэри ныбжыкізхэм щысэ афэхъух.

Сурэтым итхэр: Виталий Свечкаревыр, Андрей Лариныр, Шъхьэлэхъо Къэплъан, Пчыхьэкіэ Аслъанбек.